

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Joel Salmi

BREXITIN VAIKUTUS ASETARVIKKEIDEN VIENTIIN ISO-BRITANNIAAN

Liiketalous 2020

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansainvälinen kauppa

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Joel Salmi
Opinnäytetyön nimi	Brexitin vaikutus asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan
Vuosi	2020
Kieli	suomi
Sivumäärä	53 + 1 liite
Ohjaaja	Leena Pommelin-Andrejeff

Tämä opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona metsästystarvikkeita myyvälle yritykselle, jonka valikoimiin suurena osana kuuluu asetarvikkeet. Tarkoituksena oli selvittää Brexitin vaikutuksia asetarvikkeiden vientiin Isoon-Britanniaan ja helpottaa yrityksen kaupankäyntiä Iso-Britannian kanssa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu kolmesta eri kokonaisuudesta. Aiheena ovat: asetarvikkeet vientituotteena, Euroopan unionin sisä- ja ulkokauppa sekä Iso-Britannia kauppakumppanina. Teoriaosuus on rajattu vientiin sekä asetarvikkeet on rajattu koskemaan siviilikäyttöön tarkoitettuja asetarvikkeita. Tutkimus suoritettiin laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä käyttäen puolistrukturoitua haastattelua. Tutkimuksessa haastateltiin sähköpostitse eri virastojen asiantuntijoita ja viranomaisia sekä toimeksiantajayrityksen edustajaa.

Iso-Britannian saatua eroprosessi päätökseen se erosi Euroopan unionista tammi-kuun 31.päivä ja tämän myötä se ei ole EU:n jäsen. Siirtymäkauden ajan kuitenkin toimitaan kuin Iso-Britannia olisi jäsenvaltio. Jatkossa Iso-Britannia luokitellaan kolmanneksi maaksi, jolloin sen kanssa sovelletaan EU:n yhteistä kauppapolitiikkaa.

Tutkimuksen tulosten perusteella tiedetään, että siirtymäkauden jälkeen siirtoluvat raukeavat ja asetarvikkeiden vientiä varten tarvitaan vientilupa Isoon-Britanniaan. Vientiprosessin tiedetään muuttuvan siirtymäkauden jälkeen ja sen myötä tavaroiden liikkuminen tulee hidastumaan. Iso-Britannian ja EU:n tulevista kauppasuhteista tutkimuksella ei saatu yksityiskohtaista tietoa, sillä neuvottelut ovat vasta alkamassa. Varmana voidaan kuitenkin pitää, että Iso-Britannian ja EU:n välit tulevat olemaan nykyistä etäisemmät. Brexitin tuomana haasteena on epätietous tulevista kauppasuhteista ja sen vaikutuksista Iso-Britannian ja EU:n väliseen kaupankäyntiin.

Avainsanat	Brexit, vienti, Iso-Britannia, asetarvikkeet, kansainvälinen kauppa
------------	---

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Kansainvälinen kauppa

ABSTRACT

Author	Joel Salmi
Title	The Effects of the Brexit on the Export of Firearm Components to United Kingdom
Year	2020
Language	Finnish
Pages	53 + 1 Appendices
Name of Supervisor	Leena Pommelin-Andrejeff

This thesis was made for a company that sells hunting equipment and a large part of the product range is firearm components. The aim of this thesis was to find out the effects of Brexit on the export of firearm components to the United Kingdom.

The theoretical section of the study consists of three topics: firearm components as export products, internal and external trade of the European Union, United Kingdom as a trade partner. The theory study is restricted to export as well as firearm components are restricted to firearm components, which are intended for civilian use. The study was conducted as a qualitative research where experts in the field were interviewed.

After the UK completed the resignation process, they resigned from the European Union on 31st of January and will no longer be an EU country. However, during the transition period, the EU legislation is applied. In the future, the United Kingdom will be classified as a third country.

The study results showed us that after transition period transfer permits are no longer valid and an export permit is needed for exporting to the UK. The export process will be changing after the transition period and the movement of goods will slow down. This study did not show us exactly what kind of trade relationship will be like between the UK and the EU after the transition period, as the negotiations are just beginning. However, we can be sure that the trade relationship will not remain as before. The challenge presented by Brexit is the lack of awareness of future trade relations and its impact on trade between the UK and the EU.

Keywords	Brexit, International trade, United Kingdom, firearm components, export
----------	---

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja rajaukset.....	8
1.2	Tutkimuksen rakenne.....	9
2	ASETARVIKKEET VIENTITUOTTEENA	10
2.1	Aseen osien luvanvaraisuus	10
2.2	Poliisihallituksen ashallinto	10
2.3	Ase-elinkeinoluvat	11
2.3.1	Asealan elinkeinoluvan hakeminen	12
2.3.2	Vastuuhenkilö	12
2.3.3	Aseenkäsittelylupa	12
2.3.4	Velvollisuus tiedoston pitämiseen	13
2.4	Asetarvikkeiden siirto ja vienti	13
2.4.1	Kaupallinen siirto	13
2.4.2	Kaupallinen vientilupa	14
2.4.3	Puolustustarvikkeet	14
2.4.4	Käyttöturvallisuuden tarkastus (C.I.P-tarkastus)	15
3	EUROOPAN UNIONIN SISÄ- JA ULKOKAUPPA.....	16
3.1	Euroopan unioni lyhyesti	16
3.2	Sisäkauppa	16
3.2.1	EU:n tull- ja veroalue.....	17
3.2.2	Arvolisävero.....	18
3.2.3	Tavaroiden vapaaliike	18
3.2.4	Intrastat - Tilastointi.....	19
3.3	Ulkokauppa.....	21
3.3.1	Vienti-ilmoittaminen.....	21
3.3.2	Tullinimikkeistö viennissä	23
3.3.3	Vientirajoitukset.....	23

3.3.4	Arvolisäverokäytäntö	23
3.3.5	Tullietuuskohtelut	24
4	ISO-BRITANNIA KAUPPAKUMPPANINA.....	26
4.1	Vienti Iso-Britanniaan.....	26
4.2	Brexit	27
4.2.1	Brexitin käynnistyminen	27
4.2.2	Brexitin vaiheet	27
4.2.3	Siirtymäkausi	31
5	EMPIIRINEN TUTKIMUS	32
5.1	Teoreettinen viitekehys.....	32
5.2	Tutkimusmenetelmät	32
5.3	Tutkimusaineiston keruu.....	34
5.4	Haastattelun toteutus.....	35
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	37
6.1	Haastatteluiden vastaukset.....	37
6.1.1	Asetarvikkeet vientituotteena.....	37
6.1.2	Asetarvikkeiden siirto ja vienti	38
6.1.3	Brexitin vaikutus asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan.....	39
6.1.4	Siirtymäkauden jälkeen.....	41
6.1.5	Muuta huomioitavaa Brexitin vaikutuksista	42
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	43
7.1	Tutkimuksen johtopäätökset ja yhteenveto.....	43
7.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	45
7.3	Toimenpide-ehdotukset ja jatkotutkimukset.....	46
	LÄHTEET.....	48

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Tutkimuksen rakenne	9
Kuvio 2. Viennin etuuskohtelu – Toimi näin. (Tulli 2020b)	24
Kuvio 3. Aikajana Brexitin tärkeimmistä vaiheista.	28
Kuvio 4. Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen ominaisuudet. (RajatOn 2015)	33
Kuvio 5. Brexitin päävaikutukset asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan	44

LIITELUETTELO

LIITE 1. Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tehty Vaasan Ammattikorkeakoulussa Kansainvälisen kaupan opintoihin liittyen. Opinnäytetyön aihe on päätetty yhdessä työn toimeksiantajan kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää Brexitin aiheuttamia haasteita kohdeyrityksen asetarvikkeiden viennille Iso-Britanniaan. Kohdeyritys on tehnyt kauppaa Iso-Britanniaan ja he haluavat pysyä Iso-Britannian markkinoilla. Projektin tarkoitus on selvittää asetarvikkeiden vientiä muuttavat tekijät, joita Iso-Britannian ero EU:sta aiheuttaa ja tällä helpottaa kohdeyrityksen liiketoimia.

Toimeksiantajayritys on pitkän linjan metsästyksen erikoisliike, jonka tuotevalikoima käsittää jo yli 150 tuotetta. Yritys suunnittelee ja valmistaa tuotteensa Suomessa. Yritys luokitellaan pienyritykseksi.

1.1 Tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja rajaukset

Tutkimuskysymyksillä on tarkoitus saada vastaus tutkimusongelmaan. Kysymykset ohjaavat koko prosessia ja estävät tutkimusta lähtemästä väärään suuntaan. Tutkimusongelmana on tietämättömyys mitä vaikutuksia Brexitillä on kaupankäyntiin Iso-Britannian kanssa ja siitä, kuinka siihen kannattaisi valmistautua.

Teoksessa asetarvikkeet on rajattu koskemaan siviilikäyttöön tarkoitettuja asetarvikkeita sekä aihe on rajattu koskemaan vientiä.

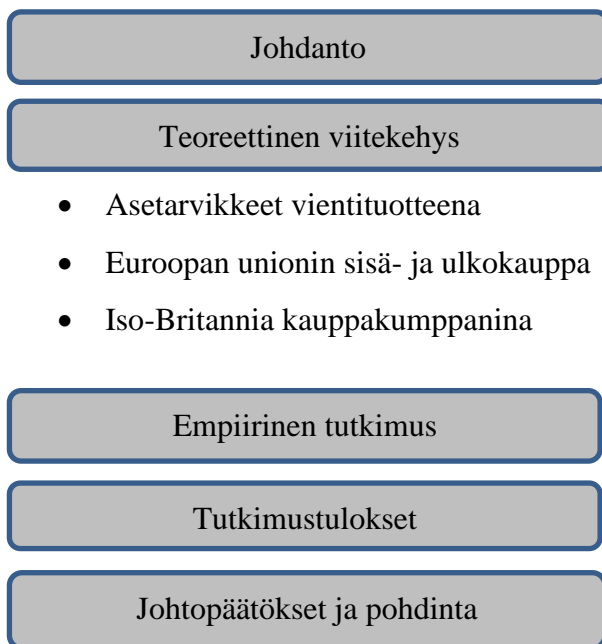
Brexitin vaikutuksia asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan lähdetään tutkimaan seuraavin kysymyksin:

- Mitä asetarvikkeiden viennissä Suomesta tulee huomioida?
- Mitä haasteita Brexit tuo kohdeyrityksen viennille Iso-Britanniaan?

Kysymyksillä haetaan lisäymmärrystä Brexitin seurauksiin ja kuinka se tulee vaikuttamaan kaupankäyntiin Ison-Britannian kanssa.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus on jaettu viiteen eri pääosaan kuvion 1 mukaisesti. Johdannossa käsitellään työn tarkoitusta ja tavoitteita sekä tutkimusongelmaa. Teoreettinen viitekehys antaa tutkimukselle oleellisen teorian, johon perustuen tutkimus suoritetaan. Empiirisen tutkimus osiossa käydään läpi tutkimusmenetelmiä ja perusteellaan valittu tutkimusmenetelmä. Osiossa käsitellään lyhyesti myös haastattelun menetelmät ja sen eri muodot sekä kerrotaan tutkimuksen toteuttamisesta.

Kuvio 1. Tutkimuksen rakenne

Tutkimustulokset osiossa esitetään haastatteluista saadut vastaukset kysymyksiin. Viimeisessä jaksossa tutkimuksesta saadusta tiedosta tehdään johtopäätökset ja analysoidaan tutkimuksen toteutumista. Lopussa pohditaan toimenpide-ehdotuksia ja mahdollista jatkotutkimuksen aihetta.

2 ASETARVIKKEET VIENTITUOTTEENA

Tässä luvussa kerrotaan asetarvikkeista vientituotteena. Alussa käsitellään lupia, joita ase-elinkeinoharjoittaja tarvitsee toimintaansa sekä asetetut velvollisuudet. Asetarvikkeiden kuljettaminen käsitellään kaupallisena siirtona ja vientinä.

2.1 Aseen osien luvanvaraisuus

Tiettyjen aseiden osien hankintaan ja hallussa pitämiseen on ampuma-aselain (9.1.1998/1) mukaan hankittava lupa. Tällaisia osia ovat:

- Aseen runko, ylä- ja alarunko
- patruunarulla ja patruunapesä
- lukon kehys
- piippu
- luistin
- lukko ja sulkulaite sekä niiden runko
- sulkukappale
- äänenvaimennin sekä vastaavasti toimivat osat
- tietyt latauslaitteet eli aseiden lippaat

Mikäli hankkijalla on ampuma-aseiden hallussapitoon soveltuva lupa, voi hän hankkia kyseistä ampuma-asetta vastaavia osia ilman erillistä lupaa. Poliisille on kuitenkin ilmoitettava aseiden osien hankinnasta 30:n päivän kuluessa ja aseiden osa on myös esitettävä. (Poliisi 2020c; L 9.1.1998/1)

2.2 Poliisihallituksen asehallinto

Poliisihallitus on vastuussa valtakunnallisesta ampuma-aselain valvonnasta ja ohjauksesta. Poliisihallitus hoitaa asealan keskeisimpien lupien myöntämisen ja peruuttamisen. Poliisihallituksen asehallinnon tehtäviin kuuluu valvoa asealan elinkeinotoimintaa, käsitellä elinkeinolupiin liittyvät vastuuhenkilöhyväksynnot, käsitellä ja ratkaista ampumarataluvat, asekeräilijähyväksynnot sekä erityisen vaarallisten aseiden hankkimisluvat. Poliisihallitus käsittelee kaupalliseen siirtoon, vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyvät luvat sekä hoitaa kansainvälisten

valtionvierailujen turvatehtäviin liittyvät luvat. Asehallinto myöntää ase-elinkeino-
luvut sekä järjestää vähintään kaksi kertaa vuodessa ase-elinkeinoharjoittajien vas-
tuuhenkilöille tarkoitetun kokeen. (Kaski 2020; Poliisi 2020a).

2.3 Ase-elinkeinoluvat

Ase-elinkeinon harjoittamiseen tarvitaan ase-elinkeinolupa, josta vastaava viran-
omainen on Poliisihallituksen asehallinto. Ampuma-aselaissa (9.1.1998/1) määri-
teltyjä luvanvaraisia ase-elinkeinoja ovat:

- ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten am-
musten kauppa, vaihto, säilyttäminen ja vuokraaminen
- ampuma-aseiden ja aseiden osien korjaaminen, kaupallinen muuttaminen,
muuntaminen ja valmistaminen
- ampuma-aseiden ja aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten am-
musten välittäminen
- ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten am-
musten Suomen sisällä tapahtuvan siirtämisen ja 16 §:n 2 momentin 1–
3 kohdassa tarkoitetun siirron, viennin ja tuonnin järjestäminen
- patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kaupallinen valmista-
minen.

(Poliisi 2020b; L 9.1.1998/1)

Asealan elinkeinolupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on edellytykset taloudel-
lisesti harjoittaa elinkeinoa sekä hakijan on ilmoitettava vastuuhenkilö ampuma-
aselain 26 §:n mukaan. Luonnollisen henkilön haettaessa asealan elinkeinolupaa
hänellä on oltava ampuma-aselain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettu aseenkäsittely-
lupa. (Poliisi. 2020b)

Poliisilaitoksen on hyväksyttävä toimipisteen säilytystilat, jotta ne ovat sopivat am-
puma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyt-
tämiseksi sekä säilytystiloja koskevista muutoksista on tehtävä ilmoitus poliisilai-
tokselle. Muutoksista liittyen toimipisteen sijaintiin, yhtiömuotoon tai elinkeinon

lopettamisesta on ilmoitettava lupaviranomaiselle 30 päivän kuluessa. (Poliisi. 2020b)

2.3.1 Asealan elinkeinoluvan hakeminen

Asealan elinkeinolupa voidaan myöntää luonnolliselle tai oikeushenkilölle. Asealan elinkeinolupaa haetaan kirjallisella hakemuksella, jonka käsittelee Poliisi-hallituksen asehallinto. Hakemus tulee olla luvanhakijan allekirjoittama tai allekirjoittamiseen oikeutetun henkilön allekirjoittama. Luvan saaminen edellyttää hakijalta esimerkiksi 18 vuoden ikää, vaadittavaa terveydellistä vakautta sekä hyvää taloudellista tilannetta. Tarkat vaatimukset sekä lisätietoa hakemuksesta löytyy Poliisin verkkosivulta. (Poliisi 2020b)

2.3.2 Vastuuhenkilö

Ase-elinkeinoharjoittajalla on oltava vastuuhenkilö, joka vastaa harjoitettavan elinkeinon lainmukaisuudesta sekä säännösten ja lupaehtojen noudattamisesta. Vastuuhenkilö vastaa, että ase-elinkeinoharjoittajan toiminnassa olevilla henkilöillä, jotka käsittelevät ampuma-ase lain 27§:n 1 momentissa mainittuja ampuna-aseita, ase osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia on ampuma-ase lain 27§:n 1 momentin mukainen aseenkäsittelylupa. (Poliisi 2020b)

Poliisihallitus hyväksyy ja peruuttaa vastuuhenkilön hyväksynnän. Yleensä elinkeinoharjoittaja tarvitsee vain yhden vastuuhenkilön, mutta toiminnan laajuuden vuoksi Poliisihallitus voi vaatia useampia vastuuhenkilöitä. Vastuuhenkilön tulee täyttää Poliisihallituksen asettamat vaatimukset ennen kuin hyväksyntä voidaan myöntää. (Poliisi 2020b)

2.3.3 Aseenkäsittelylupa

Aseenkäsittelylupa vaaditaan henkilöltä, joka työskennellessään ase-elinkeinoharjoittajan palveluksessa kuljettaa, säilyttää tai käsittelee ampuma-aseita, ase osia tai erityisen vaarallisia ammuksia. Aseenkäsittelylupa voidaan myöntää 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka terveydentilansa ja käyttäytymisen perusteella katsotaan sopivaksi käsittelemään ampuma-aseita ja sen osia sekä patruunoita. Ampuma-

aselain 6§:n 2 momentin 4-7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita luvanhaltija voi käsitellä vasta täytettyään 20 vuotta. (Poliisi 2020b)

2.3.4 Velvollisuus tiedoston pitämiseen

Asealan elinkeinoharjoittaja, joka on oikeutettu asealan kaupan harjoittamiseen, valmistamiseen, korjaamiseen tai muuntamiseen on velvoitettu ylläpitämään tiedostoa ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Tiedosto on esitettävä vaadittaessa Poliisille sekä on luovutettava lupaviranomaiselle, kun toimijan asealan elinkeinolupa perutaan. (Poliisi 2020b)

2.4 Asetarvikkeiden siirto ja vienti

Ampuma-aselain mukaan EU:n sisällä jäsenmaasta toiseen tapahtuva asetarvikkeiden kuljettaminen on siirtoa. EU:n ulkopuolisiin maihin kuljettamista kutsutaan vienniksi. (Tulli 2019e)

2.4.1 Kaupallinen siirto

Ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto Suomesta toiseen jäsenmaahan vaatii siirtoluvan, jonka myöntää Poliisihallituksen asehallinto. Siirtolupajärjestelmä perustuu EU:n asedirektiiviin (477/91/ETY). Järjestelmällä valvotaan asetarvikkeiden kuljettamista ja se korvaa EU:n sisärajoilta puuttuvan säännönmukaisen rajavalvonnan. (Tulli 2019e)

Siirtoluvan saamiseksi lähtövaltion viranomaiselta vaaditaan määränpäävaltion viranomaisen myöntämä ennakkosuostumus siirrolle tai ilmoitus siitä, että ennakkosuostumusta ei tarvita. Lähtövaltion viranomaisen myönnettyä siirtoluvan, on heidän toimitettava siitä tieto kauttakulkuvaltioiden sekä määränpäävaltion viranomaiselle. (Tulli 2019e)

Kaupallista ennakkosuostumusta ja siirtolupaa varten on standardoidut lomakkeet. Siirrettäessä esineitä siirtolupa tai jäljennös on oltava lähetyksen mukana. (Tulli 2019e)

2.4.2 Kaupallinen vientilupa

Kaupallinen vienti on luvanvaraista ampuma-aseille, aseiden osille, patruunoille ja erityisen vaarallisille ammuksille, joiden lupaviranomaisina toimii Poliisihallitus ja Puolustusministeriö. Vientilupa on oltava ennen esineiden vientiä Suomesta. Vientilupa koskee vain niitä esineitä, jotka on mainittu myönnettyssä vientiluvassa. Vientilupa myönnetään määräajaksi ja se voi sisältää useita kohdevaltioita sekä se voidaan myös rajata koskemaan tiettyä loppukäyttäjää. Vientilupaa hakiessa, vientilupaa myöntävälle viranomaiselle on esitettävä kohdemaan viranomaisen myöntämä tuontilupa. (Tulli 2019e; Poliisihallitus 2013)

Vientilupa on Tullin valvonnan alaisena. Tullin on tarkastettava, että vientilupa on voimassa ja se vastaa viennin kohteena olevia esineitä sekä määränpäättä. Tulli täyttää vientiluvan liitteeseen vietävän esinemäärän ja viennin kokonaismäärän sekä valvoo ettei luvassa mainitut määrärajat ylitä. Kaupallinen vientilupa on EU:n asevientiasetuksen 258/2012 mallin mukainen. (Tulli 2019e)

2.4.3 Puolustustarvikkeet

Asetarvikkeiden viennissä, tietyt esineet voidaan luokitella puolustustarvikkeiksi, jolloin vienti edellyttää puolustustarvikkeiden maasta vientiin tarvittavaa lupaa. Puolustustarvikkeiden vientiä, siirtoa ja kauttakulkua säätelee kansallinen lainsäädäntö: Laki puolustustarvikkeiden viennistä 282/2012. (Puolustusministeriö 2020)

Viejän on selvitettävä, luokitellaanko esine puolustustarvikkeeksi, johon apuna voi käyttää EU:n puolustusmateriaaliluetteloa. Puolustusministeriö ratkaisee omaloitteisesti tai pyynnöstä kuuluuko vientituote puolustustarvikeluettelon alaisiin tuoteluokkiin. (Tulli 2019e; L 282/2012)

Puolustustarvikkeiden vientiin, siirtoon tai kauttakuljetukseen on aina oltava valtioneuvoston tai puolustusministeriön lupa, jota haetaan sähköisen asiointipalvelun kautta. (Puolustusministeriö 2020)

2.4.4 Käyttöturvallisuuden tarkastus (C.I.P.-tarkastus)

Ampuma-aselain 110§:n mukaan myyntiä varten valmistetut, korjatut, muunnetut, Suomeen siirretyt ja tuodut ampuma-aseet ja patruunat on tarkastutettava ennen kauppaan laskemista tai muuta luovuttamista. Ampuma-ase on tarkastutettava, jos siihen vaihdetaan aseensa osa asealan elinkeinoluvan haltijan toimesta kaupallisessa tarkoituksessa. Tarkastuttamisvelvollisuus perustuu kansainväliseen C.I.P.- sopimukseen. (Tulli 2019e; L 9.1.1998/1)

3 EUROOPAN UNIONIN SISÄ- JA ULKOKAUPPA

Tässä luvussa käsitellään Euroopan unionin sisä- ja ulkokauppaa. Alussa kerrotaan lyhyesti Euroopan unionista kaupankäynnin näkökulmasta, jonka jälkeen käsitellään Euroopan unionin sisäkaupan piirteitä. Ulkokauppaa käsittelevä osio on rajattu käsittelemään vientiä EU:n alueelta kolmansiin maihin.

3.1 Euroopan unioni lyhyesti

Euroopan unionin muodostaa tällä hetkellä 27 jäsenmaata, kun Iso-Britannia erosi Euroopan unionista 31.01.2020. Iso-Britannia oli ajanut vuodesta 2016 eroa Euroopan unionista ja viimein he saivat sen käytäntöön. Euroopan unionin historia ulottuu 1950-luvulle, jolloin Euroopan maat perustivat useita yhteisöjä, joiden tarkoitus oli lähentää maiden taloudellista ja poliittista yhteistyötä. Vuonna 1993 Maastrichtin sopimuksella talousyhteisön nimi muutettiin nykyiseen muotoonsa eli Euroopan unioniksi. (Eurooppatiedotus 2019b; Euroopan Unioni 2019b)

EU on maailman suurin sisämarkkina-alue, jonka perustamisen suurimpana tavoitteena oli luoda jäsenmaiden välille vapaakauppa. Sisämarkkinoiden lisäksi EU on myös ulospäin suuntautunut ja neuvottelee aktiivisesti kauppasopimuksia maiden ja alueellisten yhteisöjen kanssa. Kauppasopimukset antavat sopimuskumppaneille edullisen pääsyn toistensa markkinoille ja yrityksille mahdollisuuden kasvattaa liiketoimiaan. EU-maat noudattavat yhteistä kauppapolitiikkaa ja sopimuksia. (Euroopan Unioni 2019c)

Brexitin myötä EU ja Iso-Britannia tulevat neuvottelemaan uuden kauppasopimuksen, jonka molemmat osapuolet haluavat saada valmiiksi ennen Iso-Britannian siirtymävaiheen loppua.

3.2 Sisäkauppa

Sisäkaupaksi luokitellaan EU:n tulli- ja veroalueeseen kuuluvien maiden keskinäinen kaupankäynti. EU on mahdollistanut jäsenmailleen mahdollisuuden käydä vapaasti kauppaa ja hoitaa liiketoimia poistamalla teknisiä, oikeudellisia ja byrokratiin liittyviä esteitä. Tavaroilla on vapaa liikkuminen yhteisöalueella joten, vienti-

ja tuontitulleja ei sovelleta maiden välillä. Jäsenmaiden välillä viennin ja tuonnin määrällisiä rajoituksia ei sovelleta jäsenmaiden välillä poikkeuksia lukuun ottamatta. EU:n jäsenyyden myötä maat ovat osa yhteisön tulliliittoa, jossa:

- Yhteisön maiden keskinäisessä kaupassa tullit on poistettu
- Tuotteiden alkuperäsääntöjä ei sovelleta
- Yhteisön ulkopuolisiin maihin sovelletaan yhteistä kauppapolitiikkaa sekä tullitariffia
- Yhteisötavaroiden kaupankäynti ja muu vaihto toteutuu sisämarkkinasäännöin

(Logistiikan maailma 2019a; Logistiikan maailma 2019b; Euroopan Unioni 2019a)

EU:n sisämarkkinoiden lainsäädännön tavoitteena on tuotteiden korkeat terveys-, turvallisuus ja ympäristövaatimukset sekä tuotteiden vapaa liikkuvuus EU:n alueella mahdollisimman pienellä hallinnollisella taakalla. (European Commission 2019)

3.2.1 EU:n tulli- ja veroalue

Tulliliitto on ollut olennainen osa Euroopan unionia sen perustamisvuodesta 1968 asti. Sen avulla on helpotettu yritysten kaupankäyntiä EU:n alueella sekä yhdenmukaistettu kolmansista maista tuotujen tavaroiden tulleja. (Euroopan Unioni 2019d)

EU:n veroalue ei ole identtisesti sama kuin EU:n tullialue. Suomen tullin sivuilta löytyy ajan tasalla oleva listaus valtioista ja alueista, jotka kuuluvat EU:n tulli- ja veroalueeseen. Yhteisössä on mahdollista jättää jäsenmaahan kuuluva alue veroalueen ulkopuolelle, jolloin veroalueen ulkopuolelle jätetyt alueet saavat kolmannen maan aseman arvolisä- ja valmisteverotuksessa. Esimerkkinä Ahvenanmaa, joka kuuluu Suomen osana EU:n tullialueeseen mutta jäi kuitenkin veroalueen ulkopuolelle Suomen liittymistä yhteisöön koskevan liittymissopimuksen myötä. (Hörkkö, Koskinen, Laitinen, Mattson, Ollikainen, Reinikainen & Werdermann 2010, 69, 102)

3.2.2 Arvolisävero

Kun, arvolisäverovelvolliset käyvät keskenään kauppaa EU:n alueella sitä kutsutaan yhteisökaupaksi. Tavarahan myynti toiselle arvolisäverolliselle on verotonta yhteisökaupassa edellytysten täytyessä ja sen myötä vero siirtyy ostajan maksettavaksi ostomaan verokannan mukaan. Verottomuuden edellytys Suomesta tapahtuvaan myyntiin on, että

- Myyty tavara kuljetetaan Suomesta toiseen EU-maahan
- Ostaja on arvolisäverollinen muussa maassa kuin Suomessa
- Toisesta EU-maasta olevalla kaupan osapuolella on voimassa oleva alv-numero

Mikäli yllä mainitut ehdot eivät täyty on myyjän ilmoitettava ja maksettavat vero normaalisti tavaroiden myynnistä Suomessa. (Vero 2020a; Hörkkö 2010, 89)

Suomessa arvolisävero numero perustuu Y-tunnukseen, mutta Y-tunnuksen omaava yritys ei kuulu automaattisesti arvolisäverorekisteriin vaan heidän on hoidettava rekisteröinti veroviranomaisten kanssa. (Hörkkö 2010, 88)

Myyjän on pyydettävä ostajalta hänen alv-numeronsa ja tarkistettava sen voimassaolo. Voimassaolon voi tarkistaa EU-komission sivuilta ja tarkistus suoritetaan numerolla eikä kauppakumppanin nimellä. Kauppalaskuun tulee merkitä myyjän ja ostajan voimassa olevat alv-numerot, jotta tavarahan myynti jäsenmaasta toiseen olisi verotonta. (Vero 2020b; Hörkkö 2010, 88-89)

Mikäli yritys myy itse tuotteitaan toisessa jäsenmaassa tulee heidän hankkia kyseisen maan alv-tunniste tai nimettävä kyseissä maassa alv-rekisteröity veroedustaja välttyäkseen kaksinkertaiselta arvolisäverotukselta. (Hörkkö 2010, 89)

3.2.3 Tavaroiden vapaaliike

EU:n tullialueella vallitsee tavaroiden vapaa liike yhteisötavaroille, joka on mahdollistettu tullirajojen ja rajaverotuksen poistamisen kautta. Yhteisötavaran statuksen tuotteet saavat, jos;

1. Tuote on kokonaan tuotettu yhteisön tullialueella 23 artiklassa määritellyin edellytyksin.
2. Tuotteet, jotka on tuotu yhteisön ulkopuolisilta alueilta ja luovutettu vapaaseen liikkeeseen.
3. Tuotteet, jotka tuotettu yhteisön tullialueella ainoastaan kohdassa 2. tarkoitetuista tavaroista tai 1. ja 2 kohdassa tarkoitetuista tavaroista.

Yhteisömaiden välisessä kaupassa ei tarvitse käyttää alkuperätodistuksia, kun kyse on yhteisötavaroista. Tarvittaessa tavarán yhteisöasema voidaan todistaa artiklan 315 mukaan esittämällä joko:

- T2L- tai T2LF- asiakirja tai
- T2L- tai T2LF merkinnällä varustettu kauppalasku tai lastiasiakirja. (Hörkkö 2010, 78-80)

3.2.4 Intrastat - Tilastointi

Euroopan unionin alueella jäsenten välisestä kaupankäynnistä kerätään tilastotiedot INTRASTAT-järjestelmän avulla. Suomessa Tullin tehtävänä on kerätä ja tarkistaa sisäkaupan tilastotiedot, jotka tuojat ja vievät ilmoittavat kuukausittain Tullille. Ilmoittajana toimivat sisäkauppaa käyvät arvolisäverolliset, jotka ovat ylittäneet tilastointirajan viennissä tai tuonnissa. Kyseinen raja määritellään jäsenmaakohtaisesti, jolla pyritään vapauttamaan pienimmät viejät ja tuojat tilastoilmoitusten antamisesta, mutta säilyttää tilastojen laatu ja tarkkuus hyvällä tasolla. Tilastointi perustuu EU:n asetuksiin, jotka ovat voimassa lainsäätöinä säännöksinä jäsenmaissa. (Logistiikan maailma 2019c; Tulli 2020a; Tulli 2019b)

Yrityksen ei itse tarvitse seurata kynnysrajojen ylittämistä vaan Tulli saa verohallinnolta kuukausittain yrityskohtaisen sisäkaupan myyntien ja hankintojen kokonaisarvot (EU-asetus nro 638/2004, muutos nro222/2009, art. 8, ns. EU-sisäkaupan perusasetus) jotka, yritys on ilmoittanut veroilmoituksen kohdissa tavarannmyynti EU-maihin ja tavaraostot EU-maista. Kynnysarvon ylittyessä kalenterivuoden alusta laskettuna yritykselle lähetetään ilmoitus tilastotietojen ilmoittamisen ajankohdasta sekä tarvittava materiaali ohjeineen. Ilmoittaminen alkaa yritykselle

lähetettyä ilmoitusta seuraavana kuukautena ja jatkuu keskeytyksettä tämän jälkeen. Tilastoilmoitusten alkamisajankohta määritellään erikseen sekä viennin että tuonnin osalta. Vuonna 2020 viennissä ja tuonnissa kynnysarvot ovat 600 000 euroa. (Tulli 2019b)

Tilastotietojen ilmoittamisen poistot EU-sisäkaupan rekisteristä tehdään vuosittain keväällä perustuen edellisen vuoden ALV ja tilastotietoihin. Yrityksen lopettaessa toimintansa voidaan tiedonantovelvollisuus merkitä päättyneeksi muulloinkin. (Tulli 2019c)

EU-sisäkaupan perusasetuksessa nro 638/2004, muutos nro 222/2009, art. 7. on määritelty viennin ja tuonnin tilastotietojen ilmoittamisesta vastuussa olevat osapuolet. Ensisijaisesti vastuu on sillä, joka on tehnyt sopimuksen tavarankannan hankinnasta tai toimituksesta, toisin sanoen tilastoilmoitus tehdään siitä maasta, josta tavara fyysisesti viedään ja maasta, jonne se fyysisesti tuodaan. (Tulli 2019d; Tulli 2017)

Sisäkaupan tilastointijakso on yksi kuukausi, joka on annettava seuraavan kuukauden 10. työpäivään mennessä. Ilmoitus on annettava, vaikka kyseisenä kuukautena yritys ei olisi tehnyt vientiä tai tuontia lainkaan, jolloin annetaan nollailmoitus. Tavarankannan on fyysisesti liikuttava jäsenmaiden rajan yli, jotta se voidaan tilastoida. Poikkeuksena tähän sääntöön ovat laivat, lentokoneet, merestä saatavat tuotteet, avaruusalukset ja tietyissä tapauksissa tavarantoimitukset merellä sijaitseviin laitoksiin tai merellä sijaitsevista laitoksista. (Logistiikan maailma 2019c; Tulli 2019d)

Tilastoitaviin tavaroihin kuuluvat EU:n alueella valmistetut tavarat sekä kolmansien maiden alkuperää olevat tavarat, jotka on tullattu vapaaseen liikkeeseen EU:n alueelle ja ovat saaneet yhteisöaseman (T2-tavarat). Maksuliikenteellä ei ole vaikutusta tilastointiin, sillä ilmaislähetyksistä on myös tehtävä ilmoitus, jos ne täyttävät tilastoinnin edellytykset. (Tulli 2019d)

3.3 Ulkokauppa

Kaupankäyntiä yhteisöalueen ulkopuolella sijaitseviin maihin eli kolmansiin maihin kutsutaan ulkokaupaksi. Ulkokaupassa sovelletaan EU:n yhteistä tullitariffia ja kauppapolitiikkaa. (Hörkkö 2010, 106)

Viennillä tarkoitetaan vapaassa liikkeessä olevien unionitavaroiden vientiä EU-alueen ulkopuolelle, jolloin tavaroiden viejän on annettava Tullille viennin tulli-ilmoitus eli tavarat on vientitullattava. Vienti-ilmoituksen antamisesta vastuussa on viejä tai viejä voi valtuuttaa asiamiehen antamaan tulli-ilmoituksen puolestaan. Vienti-ilmoituksilla vientimaan tulliviranomainen valvoo vientirajoituksia ja kieltoja sekä valvoo tavarat poistumista EU:sta. Tulliviranomaisten tehtävänä on myös kerätä ulkomaankaupan tilastoaineistoa. (Tulli 2020a; Yrittäjät 2014)

3.3.1 Vienti-ilmoittaminen

Tulli suosittelee viejiä rekisteröitymään tullin asiakkaaksi, jolloin he saavat vientiasiakkuuden jatko-osan (esim. T0001). Rekisteröityminen on pakollista viejille, joilla on vuoden aikana vähintään viisi vientilähetystä. Vientiasiakkuuden jatko-osa on ilmoitettava vienti-ilmoituksessa myös asiamiehen antamissa vienti-ilmoituksissa. Vientiasiakkaaksi rekisteröityminen vaatii, että yritys on hankkinut EORI-numeron, jota haetaan Tullin asiointipalvelussa. EORI-numeroa, jonka Tulli myöntää yritykselle käytetään asioidessa kaikkien EU-jäsenmaiden tulliviranomaisten kanssa. EORI-numeroa tarvitaan esimerkiksi vienti-ilmoituksen antamisessa. (Tulli 2020c; Tulli 2020d)

Vienti-ilmoituksessa ilmoitetaan viennin tarkoitus tullimenettelykoodilla. Oikean tullimenettelykoodin ilmoittaminen on tärkeää erityisesti silloin, kun kyseessä ei ole lopullinen vienti vaan viedyt tuotteet aiotaan tuoda takaisin. Väärin ilmoitettu tullimenettelykoodi viennissä voi vaikuttaa, että tuonnissa ei voida soveltaa edullisempia tulleja ja veroja. Useimmiten tavarat viedään lopullisesti EU:n ulkopuolelle, jolloin tullimenettelykoodiksi ilmoitetaan 10-alkuinen koodi. (Tulli 2020e)

Vienti-ilmoituksen voi tehdä kahdella eri tavalla. Sanomapohjainen vienti-ilmoittaminen vaatii Tullilta luvan, jota voi hakea Tullin asiointipalvelussa. Vienti-

ilmoituksen antaminen vienti-ilmoituspalvelun onnistuu tunnistautuneena tai tunnistautumattomana keneltä tahansa, mutta tunnistautunutta ilmoittajaa ei yleensä vaadita käymään paikan päällä Tullissa vientimenettelyä aloittaessaan. Sanoma-asioinnin ja tunnistautuneen netti-ilmoittajan ilmoitusprosessin eriteltyt ohjeet löytyvät Tullin nettisivulta. Prosessi eroaa toisistaan, mikäli kyseessä on:

- Suora vienti, kun tavarat poistuvat EU:n alueelta meri-, lento-, ja rautateitse
- Epäsuora vienti, kun tavarat poistuvat EU:n alueelta meri-, lento-, ja rautateitse
- Tavarat poistuvat EU:n alueelta maanteitse

Suoraksi vienniksi luokitellaan, kun vientitavaran lähtö- ja poistumispaikka sijaitsee samassa jäsenvaltiossa. Epäsuoraksi vienniksi luokitellaan, kun vientimenettely alkaa toisessa jäsenmaassa ja poistuu toisen jäsenvaltion kautta EU:n alueelta. (Tulli 2020f; Tulli 2020g)

Vienti-ilmoituksen yhteydessä ilmoitetaan liiteasiakirjana tavarahan arvoon liittyvä asiakirja, joka yleensä on kauppalasku tai proforma. Kauppalaskussa ilmoitetut tiedot luovat perustan useille viennissä tarvittavista asiakirjoista. Tullin sivuilta löytyy tarkat tiedot mitä Tulli suosittelee kauppalaskussa ilmoitettavaksi vienti-ilmoituksen yhteydessä. Proforma on vaatimuksiltaan samanlainen kuin kauppalasku mutta ei aiheuta maksuvelvoitetta. Proformaa voidaan käyttää, kun kyseessä on esimerkiksi ei kaupallinen vienti, kuten näytteet ja messu- ja näyttelytavarat tai osa-/jälkitoimitukset. (Tulli 2020h)

Sanomailmoittajat ja tunnistautuneet ilmoittajat saavat Tullin tietojärjestelmästä hyväksymissanoman ja luovutussanoman sekä liitteenä olevat luovutuspäätöksen ja viennin saateasiakirjan EAD. Viennin saateasiakirja kulkee tavarahan mukana ja on esitettävä tavaroiden kanssa poistumispaikan Tullille. Viejän, joka antaa tai jonka puolesta ilmoitukset annetaan, on huolehdittava vientiasiakirjojen arkistoinnista. (Vero 2020c; Tulli 2020i)

3.3.2 Tullinimikkeistö viennissä

Tullinimike koostuu numerosarjoista, joiden voi olla kuudesta, kahdeksasta tai kymmenestä numerosta koostuva numerosarja. Tullinimikettä tarvitaan tullilmoituksessa sekä sen avulla määritellään tavaratullit, rajoitukset, kiellot tai etuuskohtelut. Nimikkeistöjä on käytössä kolme, joita ovat HS-, CN- ja TARIC-nimikkeistöt. Kyseisistä nimikkeistöistä löytyy nimikkeet kaikille tavaroille. (Tulli 2020j; Tulli 2020k)

Vientitavaroiden tullauksessa EU:n ulkopuolelle käytetään CN-nimikkeistöä, joka koostuu kahdeksasta numerosta. Nimikkeistöön tehdään vuosittain muutoksia ja seuraavan vuoden alussa voimaan tulevat nimikkeistö julkistetaan edellisen vuoden lokakuun loppuun mennessä. (Hörkkö 2010, 193; Tulli 2020l)

3.3.3 Vientirajoitukset

EU:n tai kansallisilla säännöillä on rajoitettu tiettyjen tavaroiden vientiä tai vienti on kielletty kokonaan. Tulli valvoo Suomessa vientirajoituksia, mutta muut viranomaiset asettavat rajoituksia tai myöntävät vientilupia. Tullin rajoituskäsikirjaan on koottu vienti-, tuonti- ja kauttakulkurajoitukset, joita Tulli valvoo. Vienti-ilmoituksien rajoitukset on merkittävä koodein, joita voivat olla negatiivikoodi, toimenpidetikoodi tai lupakoodi. Mikäli, tavarat vientiä on rajoitettu, on sen vientiin haettava vientilupa viranomaiselta, joka hallinnoi rajoituksia. Viranomaisen myöntämä vientiluvan numero on ilmoitettava vienti-ilmoituksessa. (Tulli 2020m)

3.3.4 Arvolisäverokäytäntö

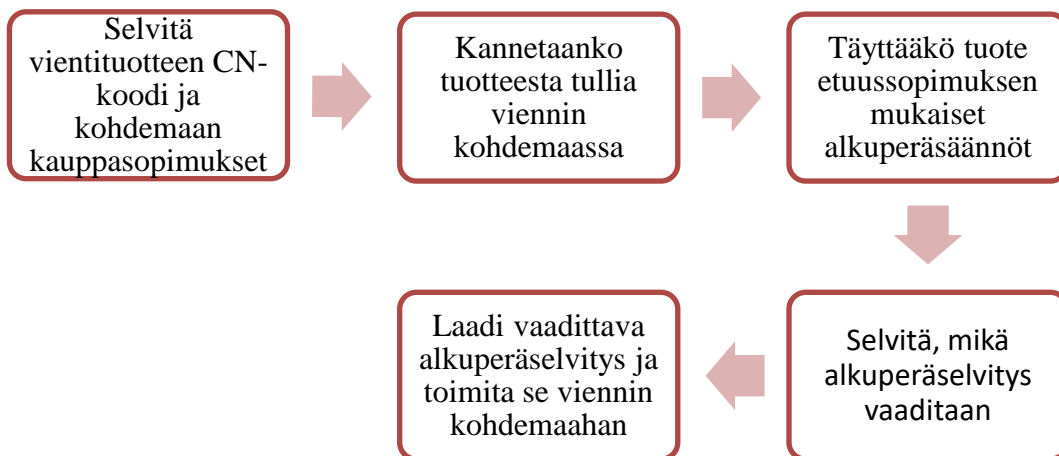
Arvolisäverokäytäntö viennin osalta on arvolisäverotonta kolmansien maihin. Myyjän on liitettävä kirjanpitoonsa selvitys viennistä EU:n ulkopuolelle tai myynti käsitellään kotimaan kauppana. Poistumisvahvistettu luovutuspäätös yleisin selvitys arvolisäverottomasta myynnistä. Myös kotimaassa suoritettut kuljetus, käsittely- ja huolintapalvelut ovat arvolisäverottomia vientituotteille. Vero vapaaseen palveluun kuuluu myös, mikäli kotimaan osuuden kuljetuksesta hoitaa muu kuin vientikuljetuksen hoitaja mutta näissä tapauksissa verottaja voi vaatia palvelun suorittajalta

todistuksen kotimaankuljetuksen liittymisen toimitukseen kolmansiin maihin. (Hörkkö 2010, 113; Vero 2020c)

3.3.5 Tullietuuskohtelut

Tullietuuskohtelulla tarkoitetaan, että kolmansien maiden välillä tehtyjä sopimuksia, joilla vapautetaan kokonaan, vähennetään tai alennetaan tulleja tai vastaavia maksuja sekä määrällisiä tai vastaavia rajoituksia. Sopimuksia maiden välillä on erilaisia: vapaakauppasopimuksia, assosiaatiosopimuksia, yhteistyösopimuksia ja erilaisia järjestelmiä kuten kehitysmaajärjestely GSP. Sopimuksen sisällöt vaihtelevat kunkin sopimuksen mukaan. (Hörkkö 2010, 108-109; Tulli 2020b)

Etuuskohtelu viennin näkökulmasta edellyttää, että vientituotteen on täytettävä sopimuksen mukaiset alkuperäsäännökset. Alkuperäsäännöksissä määritellään alkuperäselvitykset, jolla viennin kohdemaassa on oikeutettu tullietuuskohteluun. (Tulli 2020b)

Kuvio 2. Viennin etuuskohtelu – Toimi näin. (Tulli 2020b)

Tullietuuskohtelut on hyvä selvittää etukäteen ennen vientiä. Kuviossa 2 on kerrottu vaiheittain, kuinka viejän tulisi toimia.

Brexitin myötä Iso-Britannia ja EU ovat siinä asemassa, että heidän tulee neuvotella uusi kauppasopimus heidän välilleen. Yhteinen kauppasopimus on molemmille osapuolille erittäin tärkeä, mutta sen sisällöstä on hankala tietää etukäteen.

4 ISO-BRITANNIA KAUPPAKUMPPANINA

Iso-Britannia on Suomen yksi merkittävimmistä kauppakumppaneista ja tällä hetkellä maiden välisen kaupan uhkana on Brexitin seuraukset. Tässä luvussa käsitellään Suomen ja Iso-Britannian välistä kauppaa viennin näkökulmasta sekä Brexitin tapahtumia ja sen etenemistä.

Euroopan unioni on Iso-Britannian suurin kauppakumppani. Vuoden 2018 tilastojen mukaan Iso-Britannian vienti EU-maihin oli 45.3% maan kokonaisviennistä ja tuonti EU-maista oli 52.6% kokonaistuonnista. Vuonna 2018 kauppatase EU-maiden kanssa oli 66.4 miljardia punttaa miinuksella kun, ei EU-maiden kanssa kauppatase oli 28.7 miljardia punttaa plussalla. (Ward 2019)

4.1 Vienti Iso-Britanniaan

Iso-Britannia on yksi Suomen tärkeimmistä kauppakumppaneista. Vuonna 2018 Iso-Britannia oli Suomen seitsemänneksi suurin viennin kohdema. Viennin määrä vuonna 2018 Iso-Britanniaan oli 2 847 miljoonaa euroa, joka oli 4,5% Suomen koko viennistä. Suomen ja Iso-Britannian välinen kauppa on pysynyt pitkään ylijäämäisenä eli tavaroiden ja palveluiden vienti Iso-Britanniaan on ollut suurempaa kuin tuonti. Iso-Britannia on Yhdysvaltojen jälkeen Suomen toiseksi suurin ylijäämämaa. (Tilastokeskus 2019; Kaarna, Kuusisto, Telasuo & Tulonen 2018)

Metsäteollisuuden tuotteet ovat pysyneet suurimpana vientituotteena Iso-Britanniaan ja vuonna 2018 se käsitti 20.6% Suomen koko viennistä Iso-Britanniaan, jonka arvo oli 13 094 miljoonaa euroa. Yhdessä kemianteollisuuden tuotteiden kanssa metsäteollisuuden tuotteet olivat 40% viennistä Iso-Britanniaan. (Tilastokeskus 2019)

Vuoden 2018 Suomen asevalvontaraportin mukaan Iso-Britannia oli kuudenneksi suurin siviiliaseiden tuojia Suomesta. Suomen koko siviiliaseviennistä se oli 4.38% eli 3 248 450 euroa. (SaferGlobe 2020)

4.2 Brexit

Brexit lyhenne tulee termeistä ”British Exit”, joka tarkoittaa Iso-Britannian eroprosessia Euroopan unionista. (BBC 2019a.) Brexit juontaa juurensa aina vuoteen 2013, jolloin David Cameron lupasi puheessaan järjestää kansanäänestyksen EU-jäsenyydestä. Tämän toteutumiseen vaadittiin Cameronin konservatiivipuolueen voitto parlamenttivaaleissa vuonna 2015. Uusi lakialoite hyväksyttiin Iso-Britanniassa samana vuonna, joka mahdollisti kansanäänestyksen ja enemmistön perusteella voitiin määrittää Iso-Britannian EU-jäsenyyden kanta. Iso-Britannian pääministeri David Cameron ilmoitti 20.02.2016 Brexit kansanäänestyksestä Lontoossa. (Peuhkurinen 2016) Aikajana Brexitin tapahtumista on esitetty kuviossa 3. Aikajanaan on kerätty olennaisimmat asiat Brexitin vaiheista.

4.2.1 Brexitin käynnistyminen

Brexit prosessi käynnistyi 23. kesäkuuta 2016, kun Iso-Britanniassa pidetyssä kansanäänestyksessä äänestettiin, tulisiko Iso-Britannian erota Euroopan unionista vai pysyä sen jäsenenä. Lopputuloksena äänestäjistä 51.9% oli Euroopan Unionista eroamisen puolella ja 48.1% äänestäjistä oli EU:ssa pysymisen kannalla. Kansanäänestyksen jälkeen Iso-Britannian sen hetkinen pääministeri David Cameron ilmoitti eroavansa pääministerin tehtävästä ja hänen tilalleen Iso-Britannian pääministeriksi nousi Theresa May. Lopulta 29. maaliskuuta 2017 Iso-Britannia antoi virallisen ilmoituksen Eurooppa-neuvostolle erostaan, joka aktivoi virallisesti artikla 50. (Eurooppa-Neuvosto 2019; Eurooppatiedotus 2019.)

4.2.2 Brexitin vaiheet

Iso-Britannian eroilmoituksen myötä 19. kesäkuuta 2017 käynnistyi Brexit-neuvottelujen ensimmäinen kierros. Ensimmäisen kerran Iso-Britannian parlamentti äänesti sopimuksesta 15.01.2019. Sopimusneuvotteluita ajama hallitus ei saanut parlamentin hyväksyntää sopimukselle vaan hallitus hävisi äänestyksen äänin 432-202. 12.03.2019 järjestetty toisen äänestyksen hallitus hävisi äänin 391-242 ja tämän myötä parlamentti äänesti seuraavana päivänä Iso-Britannian sopimuksettomasta erosta Euroopan unionista. Parlamentti ei saanut enemmistön ääniä erolle

ilman sopimusta ja näin ollen Iso-Britannian oli anottava jatkoaikaa 30.06.2019 asti EU-eron toteuttamiseksi (DW 2019a; DW 2019b; Eurooppa-Neuvosto 2019)

Brexitin aikajana	
23.06.2016	Kansanäänestys EU-jäsenyydestä
29.03.2017	Iso-Britannia aktivoi artikla 50 erotakseen EU:sta
19.06.2017	Brexit-neuvottelujen käynnistyminen EU:n ja Iso-Britannian välillä
20.03.2019	Iso-Britannia on yrityksistään huolimatta epäonnistunut saamaan eropakettia läpi parlamentissaan ja lähettävät pyynnön artikla 50 mukaisen määräajan pidentämisestä
10.04.2019	Artikla 50 mukaisen määräajan pidentäminen 31.10.2019 asti
17.10.2019	Eurooppa-neuvosto hyväksyi uudelleen neuvotellun erosopimuksen
29.10.2010	Eurooppa-neuvosto pidentää määräaikaa 31.01.2020 Iso-Britannian pyynnöstä
19.12.2019	Iso-Britannian parlamentti hyväksyi EU-eroa koskevan lakiesityksen
24.01.2020	EU ja Iso-Britannia allekirjoittivat EU-erosopimuksen
29.01.2020	EU-parlamentti hyväksyi erosopimuksen
31.01.2020	Iso-Britannia erosi EU:sta
01.02 – 31.12.2020	Siirtymäkausi ja neuvottelut

Kuvio 3. Aikajana Brexitin tärkeimmistä vaiheista.

Theresa May ilmoitti eroavansa puolueensa puheenjohtajan tehtävistä toukokuussa 2019, kun parlamentti oli hylännyt Mayn erosopimus ehdotuksen kolmesti. Theresa May sanoi eropuheessaan: ”Se on minulle nyt selvää, että on Iso-Britannian etujen mukaista saada toinen pääministeri johtamaan Brexitiä”. Pääministerin tehtävät May jätti 24. heinäkuuta 2019, jolloin Boris Johnson astui hänen tilalleen. Näin Iso-Britannian sai kolmannen pääministerin ajamaan Brexit prosessia. (BBC 2019b.)

Theresa Mayn ja EU:n neuvottelema ensimmäinen erosopimus ei saanut kannatusta Iso-Britannian parlamentissa. Pitkään puheenaiheena ollut Irlannin ja Pohjois-Irlannin tilanne sai ratkaisun, kun Boris Johnson sai neuvoteltua EU:n kanssa uuden erosopimuksen. Uusi erosopimus sai hyväksynnän Eurooppa-neuvostossa 17.10.2019 pidetyssä kokouksessa. Uuden sopimuksen tarkoituksena oli ratkaista Irlannin ja Pohjois-Irlannin välinen tilanne ja tarkoituksena on välttää ”kova raja” Irlannin ja Pohjois-Irlannin välillä. Sopimus sisältää siirtymäajan, joka kestää vuoden 2020 loppuun asti. (Virtanen, Hartikainen, Pullinen 2019; Huotilainen 2019)

Uuden sopimuksen mukaan Pohjois-Irlanti pysyy rajoitetusti Euroopan unionin sisämarkkinoilla mutta jää Iso-Britannian tullialueeseen (Artikla 4). Käytännössä tulli käytännöt riippuvat minne tullattava tavara on menossa ja mistä se on tulossa, vaikka sopimuksen mukaan Pohjois-Irlanti ja Irlanti eivät kuulu enää samaan tullialueeseen. Käytännössä maiden rajalla ei pidetä tullitarkastuksia vaan tullitarkastukset tapahtuvat Iso-Britannian ja Irlannin saaren välillä, eli saapumispaikoilla Pohjois-Irlantiin. Näin tulli saattaisi toimia uuden sopimuksen myötä:

- Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin välillä ei sovelleta tulleja, jos tavara tulee muualta Iso-Britannian alueelta, ellei tavaraa ole luokiteltu riskiksi, että myöhemmin tavara siirrettäisiin EU:n alueelle sellaisenaan tai muutettuna toiseksi tuotteeksi.
- Pohjois-Irlantiin vietäessä tavaraa muualta kuin Iso-Britannian tai EU:n alueelta sovelletaan Iso-Britannian tullilainsäädäntöä, ellei tuotetta ole luokiteltu riskiksi, että myöhemmin tavara siirrettäisiin EU:n alueelle sellaisenaan tai muutettuna toiseksi tuotteeksi.

- Mikäli, tavarat viedään Pohjois-Irlantiin kolmansista maista, sovelletaan niihin Iso-Britannian tullilainsäädäntöä mutta, jos tuotteet jatkavat Pohjois-Irlannista EU-alueelle niihin sovelletaan EU:n tullilainsäädäntöä.

EU:n ja Iso-Britannian edustajista koottu sekakomitean tulee päättämään, mitkä tavarat luokitellaan kuuluvaksi riski luokkaan, joista on maksettava verot. Tavaroiista, jotka ovat luokiteltu riskiksi siirrettäväksi toiseen tullialueeseen ja niistä perityt tullimaksut voidaan hyvittää, mikäli voidaan todistaa, ettei tuotetta ei ole siirretty tullialueelta. Uuden sopimuksen tarkoituksena on säilyttää rauha Irlannin ja Pohjois-Irlannin välillä. Muilta osin erosopimuksen sisältö pysyi samana. Uusi sopimus edellyttää Euroopan unionin ja Britannian parlamenttien hyväksymistä. (Virtanen, Hartikainen, Pullinen 2019; Euroopan komissio 2019; BBC 2019c)

Iso-Britannian parlamentin oli tarkoitus äänestää uusitusta Brexit sopimuksesta 19.10.2019 mutta parlamentin alahuoneen puhemies John Bercow toi istunnon käsittelyyn Letwinin muutosehdotuksen, joka vaatii erosopimukseen liittyvän lainsäädännön hyväksymistä ennen kuin EU-erosopimuksesta voidaan äänestää. Iso-Britannian parlamentti hyväksyi muutosehdotuksen äänin 322-306, jonka taustalla oli huoli mahdollisuudesta, että Iso-Britannia päätyisi sopimuksettomaan EU-eroon. Useista yrityksistä huolimatta Iso-Britannia ei ole saanut erosopimusneuvotteluja eteenpäin ja he ovat joutuneet hakemaan useaan kertaan lisääikaa Eurooppa-neuvostolta. Parlamentissa hyväksytyn muutosehdotuksen myötä Boris Johnson ei saanut erosopimusta parlamentin käsittelyyn 19.10.2019 ja joutui Iso-Britannian lain edellytyksenä jättämään hakemuksen EU-eron määräajan pidennyksestä 30.01.2019 asti, joka sai EU:n virallisen hyväksynnän 29.10.2019. Boris Johnson yritti saada Brexit-lain pikakäsittelyllä hyväksytettyä parlamentissa 22.10.2019, mutta joutui pettymään, kun parlamentti hylkäsi ehdotuksen 322-308 äänin. (Eurooppa-neuvosto 2019b; Eduskunta 2019; Ylikarjula 2019a; Valkama 2019.)

Iso-Britannian pääministeri Boris Johnson sai parlamentin hyväksynnän ennenaikaisille parlamenttivaaleille, koska ei uskonut nykyisen parlamentin pystyvän tekemään ratkaisuja. Parlamenttivaalit järjestettiin 12.12.2019, joita voidaan pitää Iso-Britannian historian yhtenä tärkeimmistä vaaleista. Vaalien lopputuloksena oli

konservatiivipuolueen murskavoitto, sillä he saivat 365 paikkaa, kun enemmistöön olisi riittänyt 326 paikkaa. Vaalien lopputuloksella oli iso merkitys Brexitin suhteen. Boris Johnsonin konservatiivipuolueen voitto tarkoitti, että ero saatiin viimeinkin läpi Iso-Britannian parlamentissa ja pääministeri sai valtakirjan toteuttaa EU-eron. (Ylikarjula 2019b; Eurooppatiedotus 2019a)

Iso-Britannian parlamentti hyväksyi EU-erosopimusta koskevan lakiesityksen 19.12.2019, jonka myötä eroprosessi saatiin viimeinkin eteenpäin. Iso-Britannian parlamentin ylä- ja alahuone saivat käsiteltävä EU-eroa koskevan lakiesityksen loppuun tammikuun 2020 aikana ja 24.01.2020 erosopimus allekirjoitettiin Iso-Britannian ja EU:n puolesta. Viimeinen etappi eroprosessi saavutettiin, kun EU:n parlamentti hyväksyi Brexit-sopimuksen 29.01.2020 ja Iso-Britannian ero tapahtui 31.01.2020, josta alkoi siirtymäkausi vuoden 2020 loppuun asti. (Virtanen 2020; Eduskunta 2020; Eurooppa-neuvosto 2020)

4.2.3 Siirtymäkausi

Siirtymäkausi alkoi 01.02.2020 erosopimuksen mukaisesti ja siirtymäkauden ajan Iso-Britannian ja EU:n suhde jatkuu entisellään. Siirtymäkauden aikana Iso-Britannian ja EU:n on määrä neuvotella tulevasta suhteestaan. Neuvotteluaikataulu on tiukka, jonka vuoksi joiltakin osilta saatetaan jäädä sopimuksettomaan suhteeseen siirtymäkauden loputtua. Varsinkin yrityksille on suuri merkitys, että sopimus saataisiin kokonaisuudessaan tehtyä siirtymäkauden aikana. (Valtiovarainministeriö 2020)

Sopimusneuvotteluiden on määrä alkaa maaliskuussa 2020 ja uuden sopimuksen tulisi olla valmis lokakuussa, jotta se ehditään ratifioida vuoden loppuun mennessä. Isolla-Britannialla on kesäkuun loppuun asti mahdollisuus pyytää lisäaikaa sopimusneuvotteluille. Lisäaikaa se voi hakea enintään kaksi vuotta eli vuoden 2022 loppuun asti. On epätodennäköistä, että Iso-Britannia tulee hakemaan lisäaikaa, sillä erosopimukseen kirjatussa laissa he ovat kieltäneet mahdollisuuden lisäajalle. Uutta sopimusta voidaan ennakoida saman tyyliiseksi kuin Kanadan kanssa solmittu CETA-sopimus. (Karismo 2020; Turunen 2020)

5 EMPIIRINEN TUTKIMUS

Tässä luvussa käsitellään teoreettista viitekehystä sekä tutkimusmenetelmiä. Luvussa esitellään valittu tutkimusmenetelmä sekä kerrotaan tutkimuksen toteuttamisesta.

Empiirinen tutkimus on tutkittavan kohteen kokemusperäistä tutkimista ja perustuu havainnointiin tai mittaamiseen. Empiirinen tutkimus eroaa teoreettisesti tutkimuksesta, jossa tutkimuskohteeseen perehtyminen suoritetaan ajatusrakennelmien tarkastelun kautta. (Koppa 2015a; Koppa 2015b)

5.1 Teoreettinen viitekehys

Tutkimuksessa tarvitaan teoreettista osuutta metodien, tutkimuksen etiikan ja luotettavuuteen sekä tutkimuksen kokonaisuuden hahmottamiseen. Teorialla luodaan pohja tutkittavalle ilmiölle, joka sisältää keskeiset käsitteet ja aineiston tutkittavasta aiheesta eli teorian ja tutkimuksen välillä on selvä yhteys ja ovat loogisesti yhdistettävissä toisiinsa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 23; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a)

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu kolmesta osa-alueesta, joita ovat:

- Asetarvikkeet vientituotteena
- Euroopan unionin sisä- ja ulkokauppa
- Iso-Britannia kauppakumppanina

Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellyt aiheet antavat monipuolisen perustan tutkimuksen suorittamiselle.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Tieteelliset tutkimusmenetelmät jaetaan kahteen ryhmään ja ne ovat laadullinen ja määrällinen tutkimus. Kuviossa 4 kerrotaan määrällisen ja laadullisen tutkimusten ominaisuuksista. Ei voida sanoa, että toinen menetelmä olisi toista parempi vaan tutkimusmenetelmän valinnassa on huomioitava kumpi menetelmä sopii kyseisen

tutkimusongelman tutkimiseen paremmin. Usein näiden tutkimusmenetelmien eroja korostetaan, vaikka niitä voidaan käyttää myös samaan tutkimukseen. Määrällinen tutkimus sopii yleistettävään tutkimukseen, jolla tutkitaan suuria aineistoja sekä mitataan määrää. Laadullinen tutkimus sopii havainnoivaan tutkimukseen, jossa aineiston määrä ei ole olennainen asia vaan sen laatu. RajatOn 2015; Koppa 2015c)

Määrällinen tutkimus (Quantitative research)	Laadullinen tutkimus (Qualitative research)
Laajat määrälliset aineistot (esim. tilastot)	Pienempi aineisto, aineiston laadun merkitys
Mittaaminen ja testaaminen	Havainnointi ja tulkitseminen
Tutkija aineistostaan ulkopuolinen	Tutkija aineiston tulkitsijana
Vastaa kysymykseen 'kuinka suuri', 'montako'	Vastaa kysymykseen 'miksi', 'millainen'
Yleistettävyyys	Joustavuus

Kuvio 4. Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen ominaisuudet. (RajatOn 2015)

Tähän työhön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksella haetaan syvällistä ymmärrystä ilmiöön eli Brexitin vaikutuksista asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan.

Ihmis- ja yhteiskunta tutkimuksessa kvantitatiiviset tutkimukset on liitetty positivistiseen ja kvalitatiiviset hermeneuttiseen tiedekäsitykseen. Positivistisen tiedenäkömyksen mukaan on pyrittävä ilmiön kvantitatiiviseen mittaamiseen ja sen hallitsevien sekä käyttäytymistä mittaavien lakien löytämiseen ja todistamiseen. Hermeneuttisen (ymmärtävän) tiedekäsityksen mukaan toimintaa on tutkittava erilaisia merkityksiä sisältävinä ja ilmaisevina. Syillä ja laeilla selittäminen ei ole oleellista vaan keskeistä on merkitysten tutkiminen. Kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta voidaan pitää vapaampana tutkimuksena kuin määrällistä tutkimusta. Laadullisessa tutkimuksessa haetaan ymmärrystä tutkittavaan ilmiöön ja kohde-ryhmä on valittu tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisesti. (Tilastokeskus 2020; Tuomivaara 2005)

5.3 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimusaineiston keruussa voidaan käyttää monenlaisia menetelmiä. Haastattelu on perusmenetelmä, jotka soveltuvat moneen erilaiseen tilanteeseen. Kvalitatiiviseen tutkimukseen soveltuu hyvin erilaiset haastattelumenetelmät, joita voivat olla:

- henkilökohtaiset haastattelut
- avoimet haastattelut
- teemahaastattelut
- puhelinhaastattelut
- ryhmäkeskustelut
- sähköpostihaastattelut

Asiantuntijahaastatteluihin soveltuvat erityisesti henkilökohtaiset haastattelut ja sähköpostihaastattelut. (Verne 2020)

Tähän työhön haastattelutavaksi valikoitui sähköpostihaastattelu. Tällä tavalla voidaan haastatella asiantuntijoita ympäri Suomea ja maailmaa. Menetelmänä se on vaivaton ja aikaa säästävä sekä haastattelijalle että haastateltavalle. (Verne 2020)

Tutkimustarkoitusta varten on mietittävä haastattelun muoto. Haastattelun eri muodoilla pyritään saaman luotettavia ja päteviä tuloksia tutkimustarkoitukseen. Haastattelun muotoja ovat strukturoitu haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu, teemahaastattelu, avoin haastattelu ja syvähaastattelu. (KAMK 2020a)

Strukturoitu haastattelu on lomakehaastattelu, jossa haastateltaville annetaan valmis lomake, jossa hänellä on valmiina kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Tämä sopii hyvin tutkimukseen, jossa on tarkoitus kvantifioida ja/tai käsitellä aineistoa tilastollisen analyysin keinoin. (KAMK 2020; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b)

Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset kohdennetaan teoreettisen viitekehysten teemoihin ja kysymykset on tarkkaan laadittu, jotta niillä saadaan tietoa juuri tietyistä asioista. Tämä sopii erityisesti käytettäväksi, kun aihe on suhteellisen tutkimaton. Kysymykset ovat pääasiassa avoimia kysymyksiä, joihin ei ole valmiita

vastauksia. Teemahaastattelu on esimerkki sovelletusta puolistrukturoidusta haastattelusta ja on yleinen haastattelu muoto. Teemahaastattelussa kysymysrunko on pitkälti muistilistana ja siihen voidaan tehdä muutoksia tarvittaessa. (KAMK 2020; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b; Näpärä 2017)

Avoin haastattelu on pitkälti tavallista keskustelua, jossa haastatteli ei yleensä ohjaa keskustelua vaan haastateltava muuttaa itse aiheita. Avointa haastattelua voidaan käyttää, kun halutaan saada selville heikosti tiedossa olevaa aineistoa tai arkaluontoista tietoa. Avoin haastattelu voi muuttua syvähaastatteluksi, jossa paneudutaan haastateltavan kannalta syvemmälle asian ytimeen. (KAMK 2020)

5.4 Haastattelun toteutus

Kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttamisessa tiedonkeruumenetelmänä käytettiin haastatteluja. Haastattelut suoritettiin sähköpostihaastatteluina, joka soveltuu virastojen asiantuntijoiden haastatteluun, sillä sähköpostihaastattelu on oiva vaihtoehto välimatkojen pituuden ja aikataulutuksen vuoksi.

Haastattelukysymykset on jaettu teorian teemojen mukaan eri osioihin ja jokaisesta teorian osa-alueesta löytyy kysymyksiä. Haastattelukysymykset etenevät samassa järjestyksessä kuin teoria, joka helpottaa kokonaisuuden ymmärtämistä ja tutkimuksen analysointia. Haastattelun muotona käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Aihe on vielä suhteellisen vähän tutkittu ja haastattelun avulla haluttiin saada vastauksia tiettyihin kysymyksiin. Samat valmiiksi mietityt kysymykset lähetettiin jokaiselle haastateltavalle. Haastattelulomake löytyy liitteestä 1.

Aiheeseen on hankala löytää asiantuntijaa, joka tuntee kyseisen aiheen sen joka osa-alueelta. Haastateltavat valikoituivat siten, että he ovat asiantuntijoita tiettyyn teorian osa-alueeseen eli tarkoituksena oli saada vähintään yksi sen alan asiantuntijan vastaus jokaiseen kysymykseen. Haastattelut suoritettiin helmikuussa 2020 kahden viikon aikana.

Henkilö A oli toimeksiantajayrityksen edustaja, jolla on alalta pitkä kokemus ase-
tarvikkeiden viejänä sekä omaa kokemusta kaupankäynnistä Iso-Britannian kanssa. Henkilö toimii yrityksessä Poliisihallituksen hyväksymänä vastuuhenkilönä.

Henkilö B oli Poliisihallituksen asehallinnon edustaja, jonka vastuualueeseen kuuluu kaupalliset siirto ja vientiluvat. Kokemusta Poliisin tehtävistä hänellä on 17 vuotta. Henkilö toimii myös maastavientiasioiden työryhmässä sekä vientivalvontaneuvottelukunnassa, jotka käsittelevät asetarvikkeiden vientiä ja lupa-asioita.

Henkilö C oli Tulliylitarkastaja, jolla on kahdeksan vuoden kokemus Tullin sähköisen palvelukeskuksen viennin ja AREX turvatietojen sovellustukena. Vientirajoitukset olivat tärkeänä osana tehtävää.

Henkilö D oli Ulkoministeriön vastuuvirkamies Brexitin ja kauppapolitiikan osalta. Vastuualueisiin kuuluu myös EU:n kauppapolitiikka ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksessa tutkittiin Brexitin vaikutusta asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan ja sen tuomia haasteita kohdeyritykselle. Aihetta lähdettiin tutkimaan seuraavin tutkimuskysymyksin: Mitä asetarvikkeiden viennissä Suomesta tulee huomioida? Mitä haasteita Brexit tuo kohdeyrityksen viennille Iso-Britanniaan? Tässä luvussa haastatteluiden vastaukset käydään läpi aihealue ja kysymys kerrallaan. Jokaiseen aihealueeseen saatiin asiantuntijan vastaus, joilla on pitkä kokemusta työelämän kautta tutkittavaan asiaan.

6.1 Haastatteluiden vastaukset

6.1.1 Asetarvikkeet vientituotteena

1.1 Mitä lupia tarvitaan toimiakseen asetarvikkeiden viejänä?

Vastauksista ilmeni, että asetarvikkeiden vienti on luvanvaraista toimintaa ja sitä harjoittaakseen on oltava ase-elinkeinoharjoittajan lupa ja siihen liittyvä oikeus käydä ulkomaankauppaa. Vienti ja/tai siirto edellyttää kaupallista siirto ja/tai vientilupaa, jotka myöntää Poliisihallitus.

1.2 Mitä on huomioitava asetarvikkeiden viennissä/siirrosta?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että asetarvikkeiden viennissä/siirrosta on oltava asianmukaiset luvat. Materiaalin vastaanottajalla on myös oltava luvat kunnossa, jotta lupa siirtoon tai vientiin voidaan myöntää. Siirrosta tai viennistä ei saa aiheutua vaaraa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiselle sekä kohtuudella varmistaa, ettei tavara päädy rajoitusten vastaisiin maihin.

Vastaaja C nosti esille, että kaikki kuljetusliikkeet, esim. lentoyhtiöt, eivät kuljeta asetarvikkeita tai esittävät erityisvaatimuksia. On hyvä huomioida, että jotkin asetarvikkeet katsotaan puolustustarvikkeiksi ja ne vaativat Puolustusministeriön luvan. Siirrosta tai viennistä tulee toimittaa kuittaus luvan myöntäneelle taholle.

6.1.2 Asetarvikkeiden siirto ja vienti

2.1 Miten asetarvikkeiden siirto ja vienti eroaa toisistaan?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että siirto on EU:n jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvaa kuljetusta ja vienti on kuljetusta Suomesta muualle kuin EU:n jäsenvaltioon.

Vastaaja B huomautti, että siirtoihin liittyvä lainsäädäntö on kirjattu ampuma-ase-lakiin 1/1998 ja vienti, sekä kaupallinen että yksityinen on kirjattu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 258/2012

Vastaaja C kertoi, että viennissä tulee tehdä tullille vienti-ilmoitus. Se tehdään sähköisesti, joko käyttämällä huolitsijaa vienti-ilmoituksen tekoon tai tullin ilmoituspalvelua. Mikäli viejällä on paljon vientejä, niin se voi hakeutua sanoma-asiakkaaksi. Vienti-ilmoituksen yhteyteen merkitään vientilupa. Tällä hetkellä Poliisihallitus käyttää paperilupia. Siten alkuperäinen lupa tulee merkata tullitoimipaikalla. Tullin sähköinen palvelukeskus (Spake) ottaa vireillä olevan vienti-ilmoituksen käsittelyyn. Se tekee harkinnan mukaisesti asiakirjatarkastuksen ja mikäli kaikki on kunnossa, niin tekee lisäselvityspyynnön alkuperäisen vientiluvan merkkaamisesta. Kun merkkautus on tehty, niin vienti-ilmoitus saa luovutus päätöksen ja tavara voi lähteä. Siirrosta toiseen EU-maahan ei tehdä tulli-ilmoitusta. Tulli ei myöskään merkitse siirtolupaa.

2.2 Mitä lupia tarvitaan asetarvikkeiden siirtoon?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että asetarvikkeiden siirtoon tarvitaan siirtolupa, jonka myöntää poliisihallitus.

Vastaaja B kertoi, että määränpäämaasta tarvitaan kaupallinen ennakkosuostumus (prior consent) missä määränpäämaan asiassa toimivaltainen viranomainen ilmoittaa ennakolta suostumuksensa siihen, että luvassa mainittu materiaali voidaan siirtää määränpäämaahan. Tämän suostumuksen perusteella asiassa toimivaltainen suomalainen viranomainen voi kirjoittaa siirtoluvan ja materiaali voidaan siirtää kohdemaahan.

2.3 Mitä lupia tarvitaan asetarvikkeiden vientiin?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että asetarvikkeiden vientiin tarvitaan Poliisihallituksen myöntämä vientilupa.

Vastaaja B lisäsi, että määränpäämaasta tarvitaan asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta tuontilupa (import licence) sekä loppukäyttäjätodistus (EUC, end user certificate) missä selvitetään vietävän materiaalin loppukäyttö määränpäämaassa.

2.4 Kuka myöntää siirto ja vienti luvat?

Kaupalliset siirto- ja vientiluvat (vientiluvissa myös yksityiset vientiluvat) myöntää ja peruuttaa Poliisihallituksen Asehallinto. Yksityiset siirtoluvat myöntää ja peruuttaa poliisilaitos.

6.1.3 Brexitin vaikutus asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan

3.1 Miten kaupankäynti muuttuu Iso-Britannian kanssa heidän erottuaan EU:sta?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että kaupankäynti tulee muuttumaan mutta siirtymäaikana menetellään vielä kuten ennenkin. Siirtymäajan jälkeen Iso-Britanniaa käsitellään kuten mitä tahansa muutakin EU:n ulkopuolista maata, joten viennissä tavaraa tulee antaa vientiselvitykset ja määränpäässä tulee tehdä tuontiselvitykset

Vastaaja B lisäsi, että asetarvikkeiden voimassa olevat siirtoluvat raukeavat ja siirrytään vientilupamenettelyyn.

Vastaaja D kertoi, että tulevan kauppasopimuksen sisällöstä riippuu, kuinka paljon kaupanesteitä syntyy. Kaupanesteet ovat viranomaisten määräyksiä ja toimenpiteitä, jotka haittaavat yritysten liiketoimintaa. Näistä saamme tarkempia tietoja neuvotteluiden kuluessa, vuoden 2020 aikana. Kauppa voi olla vapaata vain jäsenmaiden välisessä kaupassa, kun maat osallistuvat sisämarkkinoihin ja tullionioniin. Tulevassa suhteessa siirrytään huomattavasti ”etäisempään” suhteeseen. Tämä tarkoittaa, että kaupanesteiden syntyminen on väistämätöntä. Näin ollen vaikka tulevasta kauppasopimuksesta saataisiin kunnianhimoinen, sen edut eivät tule vastaamaan sisämarkkinoiden ja tullionionin etuja. Esimerkiksi EU:n ja Iso-Britannian väliin

tulee tulli- ja sääntelyraja, vaikka tulevassa suhteessa sovittaisiinkin tullittomuudesta, tullausmenettelyt on hoidettava ja tuontiin sekä vientiin voi tulla rajoituksia.

Tuotteet on tulevaisuudessa tullattava, mikä tarkoittaa vähintään lisääntyntä paperityötä yrityksille. Myös EU:n ja Iso-Britannian välisestä yhteistyöstä tulee aiempaa hitaampaa, kun osapuolet eivät enää käytä samoja tietojärjestelmiä.

3.2 Mitä haasteita syntyy eron myötä?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että ero luo haasteita EU:n ja Iso-Britannian välille, koska uudesta kauppasopimuksesta ei ole vielä tarkempaa tietoa. Suhde tulee olemaan tulevaisuudessa etäisempi ja kaupanesteiden sekä hidasteiden syntyminen on välttämätöntä.

Vastaaja B kertoi, että asetarvikkeisiin liittyen elinkeinoharjoittajan tulee hakea vientilupa siirtoluvan sijaan tehdessään kauppaa Iso-Britanniaan. Lupaprosessi on pidempikestoinen ja kalliimpi. Sisäministeriön maksuasetuksen 1386/2019 mukaisesti siirtolupa maksaa 40€ ja kaupallinen vientilupa 135€.

Vastaaja C kertoi suurimman haasteen olevan, ettei ei ole tietoa millaiseksi uusi kauppasopimus tulee. Edelliselle pääministerille Theresa Maylle tarjottiin Euroopan unionin näkökulmasta edullista sopimusta. Nykyinen pääministeri Johnson on kuitenkin ilmoittanut, että Iso-Britannia hakee lisää etuja uuteen sopimukseen. Neuvottelu aika on varsin vähäinen haasteisiin nähden. Johnson on myös ilmoittanut, ettei hae jatkoaikaa neuvotteluihin, joten on mahdollista, että sopimusta ei saada määräajassa ja vuonna 2021 Iso-Britannia on ilman mitään kauppasopimusta EU:n kanssa. Se voisi tarkoittaa kaikkein raskaimpia tullimuodollisuuksia ja tuontitulleja.

3.3 Miten asetarvikkeiden vienti Iso-Britanniaan muuttuu?

Vastaajat olivat samaa mieltä, että lupateknisesti siirto muuttuu vienniksi ja vaatii vientiluvan. Vietävä materiaali on jatkossa tullattava ja sen kulku hidastuu.

3.4 Mitä haasteita ero tuo asetarvikkeiden viennille Iso-Britanniaan?

Mahdolliset kuljetusreitit Iso-Britanniaan on syytä miettiä jatkossa. Kauttakuljetuslupa vaaditaan, kun asetarvikkeita siirretään eri maiden kautta. Lupatekniset asiat tuovat lisää haasteita, kun aiemmat siirtoluvat Iso-Britanniaan raukeavat. Tullauksen myötä tavarankulku tulee hidastumaan.

Vastaaja C pohti, että tuleeko Iso-Britannialta joitakin uusia standardointisääntöjä, jotka voisivat erota EU:ssa olevista. Hänen käsityksensä mukaan Iso-Britanniassa on esim. Suomea tiukemmat aselait.

6.1.4 Siirtymäkauden jälkeen

4.1 Millaisena uskotte EU:n ja Iso-Britannian kauppasuhteen olevan siirtymäkauden jälkeen?

Vastaaja C kertoi, että lehtitietojen perusteella Iso-Britannia haluaa tiiviit kauppasuhteet. EU ei kuitenkaan halua myöntää sellaisia ilman, että Iso-Britannia sitoutuu EU:n perusperiaatteisiin, joista yksi on paljon puhuttu työvoiman vapaa liikkuvuus. Neuvotteluista voi ennustaa tulevan vaikeita mutta toisaalta molemmat ovat toisilensa tärkeitä kauppakumppaneita. Tullin tilastoiden mukaan Iso-Britannia oli vuonna 2019 Suomen seitsemänneksi suurin vientimaa. Monille muille EU-jäsenmaille se on tätäkin tärkeämpi kauppakumppani, joten ei ole kenenkään intresseissä hankaloittaa kaupankäyntiä. Jonkin asteinen vapaakauppasopimus olisi järkevä ratkaisu molempien osapuolten kannalta. Kauppasopimuksen sisällöstä ei voi tietää vielä mitään mutta Iso-Britannia on ilmoittanut, ettei se halua Norjan mallia.

Vastaaja D kertoi, että tuleva kauppasuhte tulee pohjautumaan vapaakauppasopimukseen. EU:n ja Britannian välisestä kauppasuhteesta tulee nykytilanteeseen verrattuna etäinen. Sisämarkkinat ovat kokonaisvaltainen järjestelmä, jossa jäsenmaat ja EU-instituutiot luovat yhdessä yhteistä lainsäädäntöä ja sopivat sen toimeenpanosta ja –valvonnasta, vapaakauppasopimus on enemmänkin kohdistettu järjestelmä, jossa katetaan vain ne kaupanesteet, jotka sopimuksessa on erikseen määritetty.

4.2 Kuinka asetarvikkeita vievä yritys voi varautua ja mitä sen tulisi huomioida?

Vastaaja B:n mukaan siirtymäajan jälkeen siirrytään vienti-tuontimenettelyyn ja silloin voimassa olevat ennakkosuostumukset siirtolupaa varten raukeavat.

Vastaaja C ei näe, että asetarvikeyrityksellä olisi sinänsä mitään erityisriskejä Brexit tilanteessa. Huomion arvoisia asioita ovat yleiseen kaupankäyntiin liittyvät asiat eli kyseessä olevat epävarmuus tekijät. Millainen vapaakauppasopimus saadaan aikaiseksi ja kuinka nopeasti se saadaan käytäntöön.

6.1.5 Muuta huomioitavaa Brexitin vaikutuksista

Vastaaja A kertoi, että Iso-Britanniassa on paljon asevalmistusta ja pohti sen vaikutuksia, jos Iso-Britannia haluaa suojata omia asemarkkinoita ulkomaisilta toimijoilta.

Vastaaja B kertoi, että muita huomion arvoisia asioita ovat: Kaupallista vientiä säätelevä EU:n ampuma-aseasetus velvoittaa viejän ilmoittamaan lupaviranomaiselle vietävän materiaalin tunnistetiedot ennen materiaalin laivausta/kuljettamista. Toisin sanoen Poliisihallituksen Asehallintoon on lähetettävä erilliselle paperille kirjoitettu luettelo materiaalista sarjanumeroineen ja tunnisteineen.

Vastaaja C arvioi neuvotteluista tulevan vaikeita ja ne voivat kestää odotettua pidempään ja epävarmuus lopputuloksesta voi heilaotella markkinoita. Mikäli, epävarma tilanne venyy, niin se voi näkyä Iso-Britannian ja muun Euroopan välisen kaupan hiipumisena, kun toimijat etsivät vaihtoehtoisia kauppakumppaneita.

Vastaaja D kertoi, että Tullin sivuilta löytyy rajoituskäsikirja aseiden viennin ja tuonnin osalta, josta löytyy hyvää tietoa asetarvikkeiden viennistä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä ja analysoidaan tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksen johtopäätöksiä käsitellään neljän haastattelun ja teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Tutkimusta analysoidaan sen luotettavuuden ja toimivuuden perusteella sekä kerrotaan sen tuomia hyötyjä kohdeyritykselle. Luvun lopussa pohditaan toimenpide ehdotuksia yritykselle sekä mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita.

7.1 Tutkimuksen johtopäätökset ja yhteenveto

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia kohdeyritykselle Brexitin vaikutuksia asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan. Aikomuksena oli saada syvällisempää ymmärrystä tutkittavaan ilmiöön ja tutkimuksen apuna käytettiin seuraavia tutkimuskysymyksiä:

- Mitä asetarvikkeiden viennissä Suomesta tulee huomioida?
- Mitä haasteita Brexit tuo kohdeyrityksen viennille Iso-Britanniaan?

Teoreettinen viitekehys antaa tutkimuksen tuloksille hyvän pohjan, sillä vastaukset perustuvat teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltyihin asioihin. Tutkimuksen avulla saatiin lisätietoa tukemaan teoreettista viitekehystä. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen saatiin jo teorian pohjalta hyvin tietoa ja tutkimuksen myötä saatiin täydennettyä tietämystä. Toiseen tutkimuskysymykseen suoraa vastausta oli vaikeampi saada, sillä Brexitin myötä kauppasopimuksen neuvottelut ovat vielä kesken Iso-Britannian ja EU:n välillä. Näin ollen, haasteena voitaneen pitää tietämättömyyttä tulevista kauppasuhteista.

Asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan liittyvät suurimmat muutokset on esitetty kuviossa 5. Brexitin myötä Iso-Britannia erosi kokonaan EU:sta ja luokitellaan nyt EU:n ulkopuoliseksi maaksi, jonka vuoksi tullimuodollisuudet tulevat lisääntymään ja heidän kanssaan sovelletaan EU:n yhteistä kauppapolitiikkaa. Vaikka Iso-Britannia ei ole enää EU:n jäsenvaltio, jatketaan siirtymäkauden ajan, kuin Iso-

Britannia olisi EU:n jäsen. Siirtymäkauden aikana osapuolten odotetaan neuvottelevan jatkosta.

Iso-Britannian eron vaikutukset asetarvikkeiden vientiin	
Ennen	Jälkeen
Iso-Britannia EU:n jäsen maa	Iso-Britannia ei kuulu EU:hun
Yhteisökauppa eli sisäkauppa	Ulkokauppa
Asetarvikkeiden kaupallinen siirto	Asetarvikkeiden kaupallinen vienti
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Siirtymäkauden aikana kauppasuhteet pysyvät ennallaan ➤ Siirtymäkauden jälkeen mahdollinen vapaakauppasopimus astuu voimaan 	

Kuvio 5. Brexitin päävaikutukset asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan

Asetarvikkeiden myynti on luvanvaraista toimintaa ja tulevaisuudessa, kun Iso-Britannia ei ole enää osa EU:ta vientiä varten tarvitaan vientilupa Poliisihallitukselta. Aiemmat siirtoluvat Iso-Britanniaan raukeavat siirtymäajan päätyttyä. Vientiluvan saadakseen hakijalla on oltava määränpäämaasta toimivaltaiselta viranomaiselta tuontilupa sekä loppukäyttäjätodistus (EUC) missä selvitetään vietävän materiaalin loppukäyttö määränpäämaassa. Vientiluvan hakuprosessi on siirtolupaa pitkäkestoisempi ja kalliimpi.

Eron myötä Iso-Britannian ja EU:n välinen suhde tulee olemaan etäisempi aikaisempaan verrattuna ja kaupanesteiden sekä hidasteiden syntyminen on välttämätöntä. Esimerkkejä mahdollisista kaupanesteistä ovat tullimaksut, standardit sekä erilaiset sertifiointimääräykset, tullausmenettelyt ja rajalla vaadittavat asiakirjat. Ulkoministeriö vastaa EU:n ulkopuolisissa maissa kohdatuissa kaupanesteistä ja määrittää asianmukaisen toimintatavan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

Siirtymäkauden jälkeen tulee voiman vapaakauppasopimus, jonka Iso-Britannia ja EU neuvottelevat siirtymäkauden aikana. Mikäli sopimusta ei saada aikaiseksi on mahdollista ajautua sopimuksettomaan tilaan, joka ei ole kummankaan intresseissä.

Tällä hetkellä tiedetään varmuudella, että Iso-Britannia on EU:n ulkopuolinen maa ja se luokitellaan kolmanneksi maaksi. Tämän myötä voidaan valmistautua asetarvikkeiden viennin lupa-asioiden muutoksiin mutta yleisesti kaupankäynnin kanalta vaikutuksia ei voida vielä tietää ennen kuin osapuolten sopimusneuvottelut etenevät.

Toimeksiannon näkökulmasta tutkimuksella saatiin asetarvikkeiden lupaviranomaiselta tarkkaa tietoa, kuinka lupa-asiat tulevat muuttumaan Iso-Britannian eron myötä sekä kuinka siirto ja vienti eroavat toisistaan. Tullin näkökulmasta jatkossa Iso-Britanniaan tulee käyttöön tulliselvitykset. Tutkimuksella ei vielä tässä vaiheessa saatu tarkkaa tietoa tulevasta kauppasuhteesta Iso-Britannian ja EU:n välillä, sillä kauppasopimus neuvottelut ovat vasta alkamassa. Tutkimuksen perusteella kuitenkin saatiin tieto, että Iso-Britannian ja EU:n välit tulevat joka tapauksessa olemaan nykyistä etäisemmät sekä kaupanesteiden lisääntyvän.

Uskon kohdeyrityksen saavan tästä apua miettiessään, kuinka he toimivat Iso-Britannian markkinoilla jatkossa. Työtä voi myös käyttää hyväksi, jos yritys haluaa laajentaa toimintaansa mihin tahansa EU:n ulkopuoliseen maahan.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteelliseen tutkimukseen kuuluu luotettavuuden arviointi, sillä tutkimukselle on asetettu tiettyjä arvoja ja normeja. Erityisesti laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus korostuu. Perinteisesti tutkimusta arvioidaan validiteetin ja reliabiliteetin mukaisesti. Siitä, kuinka nämä käsitteet sopivat laadullisen tutkimuksen arviointiin, on erilaisia näkemyksiä ja termeille on luotu erilaisia sisältöjä, jotka sopivat paremmin laadulliseen tutkimukseen. (KAMK 2020b; Saaranen-Kauppinen&Puusniekka 2006d)

Reliabiliteetti tarkoittaa toistettavuutta eli toistettaessa tutkimus saataisiin samat vastaukset uudelleen. Tutkijan on huomioitava myös vastaavatko hänen

käsitteellistyksensä ja tulkinta tutkittavien käsityksiä. Tarvittaessa tutkittavilta voidaan varmistaa, että tulkinnot on ymmärretty oikein. Validiteetilla mitataan tutkimuksen pätevyyttä eli ovatko saadut tiedot totuudenmukaisia sekä ovatko vastaukset linjassa tutkimuskysymyksiensä kanssa. Laadullista tutkimusta on hyvä arvioida saturaation pohjalta eli tutkimuksen kylläntymisen perusteella, sillä laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarvitaan sen verran kuin tutkittavan kohteen kannalta on välttämätöntä. Kylläntymisellä tarkoitetaan, kun saatu aineisto ei tuo enää lisätietoa aiheesta eli aineisto alkaa toistamaan itseään. (Järvenpää 2006; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c; KAMK 2020b)

Tutkimusta voidaan pitää reliaabelina, sillä jos tutkimus toistettaisiin uudelleen, saataisiin samat vastaukset. Haastateltavien henkilöiden vastaukset olivat samankaltaisia ja linjassa kysymyksiin. Tutkijan on myös huomioitava tutkimustilanne, joten haastattelut suoritettiin kaikille samana ajanjaksona, jolloin pystyttiin pois sulkemaan tiedon vaihteluun vaikuttavia tekijöitä. Sillä, tulokset tulisivat todennäköisesti muuttumaan, kun kauppasopimus neuvottelut etenevät Iso-Britannian ja EU:n välillä. Tutkimusta voidaan pitää myös validina, sillä haastattelukysymykset perustuivat aiheeseen, jota tutkittiin sekä haastattelun runko oli tehty teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Haastatteluiden vastaukset perustuivat teoreettisessa viitekehysessä käsiteltyihin asia kokonaisuuksiin. Tutkimuksessa suoritettiin neljä haastattelua mutta jo niiden aikana saavutettiin kylläntyminen eli vastaukset olivat hyvin samankaltaisia. Haastateltavat olivat keskeisiä viranomaisia ja asiantuntijoita tutkittavassa asiassa, joten saatua aineistoa voidaan pitää luotettavana.

7.3 Toimenpide-ehdotukset ja jatkotutkimukset

Tutkimuksen perusteella näkisin, että yrityksen tulisi ryhtyä tutustumaan yleisesti ulkokauppaan eli kaupankäyntiin EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, sillä siirtymäkauden jälkeen myös Iso-Britannian kanssa sovelletaan ulkokaupan säädöksiä. Asetarvikkeiden vientiin liittyen vientiluvan hakeminen Poliisihallitukselta ja siihen tarvittavien asiakirjojen hankkiminen määränpäämaan lupaviranomaisilta.

Uuden vapaakauppasopimuksen sisällöstä ei tiedetä vielä mitään, mutta aktiivisella sopimusneuvotteluiden etenemisen seuraamisella pystytään reagoimaan helpommin tulevaan kauppasuhteeseen ja sen tuomiin haasteisiin.

Mahdollisen jatkotutkimuksen näkisin koskemaan tulevien neuvotteluiden ja uuden vapaakauppasopimuksen sisältöä ja sen vaikutuksia kaupankäyntiin Iso-Britannian kanssa.

LÄHTEET

BBC. 2019a. Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU. Viitattu 28.11.2019. <https://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

BBC. 2019b. Theresa May resigns over Brexit: What happened? Viitattu 02.12.2019. <https://www.bbc.com/news/uk-politics-48379730>

BBC. 2019c. Brexit: What is in Boris Johnson's new deal with the EU? Viitattu 16.12.2019. <https://www.bbc.com/news/uk-50083026>

DW. 2019a. Brexit: What happens next? Viitattu 20.01.2020. <https://www.dw.com/en/brexit-what-happens-next/a-47096780>

DW. 2019b. Brexit: UK Parliament rejects Theresa May's deal in second major defeat. Viitattu 20.01.2020. <https://www.dw.com/en/brexit-uk-parliament-rejects-theresa-mays-deal-in-second-major-defeat/a-47880442>

Eduskunta. 2020. Brexit tietopaketti. Viitattu 01.02.2020. <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/eu/brexit/Sivut/default.aspx>

Eduskunta. 2019. Brexit tietopaketti. Viitattu 17.12.2019. <https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/eu/brexit/sivut/default.aspx>

Euroopan komissio. 2019. Revised protocol on Ireland and Northern Ireland included in the Withdrawal Agreement. Viitattu 16.12.2019. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/revised_withdrawal_agreement_including_protocol_on_ireland_and_northern_ireland.pdf

Euroopan Unioni. 2019a. Sisämarkkinat. Viitattu 21.12.2019. https://europa.eu/european-union/topics/single-market_fi

Euroopan Unioni. 2019b. Perustietoa EU:sta – Talousyhteisöstä poliittiseksi unioniksi. Viitattu 30.12.2019. https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_fi

Euroopan Unioni. 2019c. Kauppa – Tavoitteena avoin ja reilu maailmankauppa. Viitattu 30.12.2019. https://europa.eu/european-union/topics/trade_fi

Euroopan Unioni. 2019d. EU Tulliliitto. Viitattu 10.01.2020. https://europa.eu/european-union/topics/customs_fi

Eurooppatiedotus. 2019a. Tietoa brexitistä. Viitattu 28.11.2019. <https://eurooppatiedotus.fi/2019/10/30/brexit/>

Eurooppatiedotus. 2019b. Perustietoa EU:sta. Viitattu 30.12.2019. <https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/eu-lyhyesti/>

Eurooppa-neuvosto. 2020. Brexit aikajana. Viitattu 01.02.2020. <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-uk-after-referendum/>

Eurooppa-neuvosto. 2019. Lyhyesti Brexitistä. Viitattu 29.11.2019. <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-uk-after-referendum/>

European Commission. 2019. Building blocks of the single market. Viitattu 22.12.2019. https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks_en

Huotilainen, H. 2019. Brexit-sopimus syntyi – Barnier valottaa sisältöä. Uusi Suomi. Viitattu 20.01.2020. <https://www.uusisuomi.fi/uutiset/brexit-sopimus-syntyi-barnier-valottaa-sisaltoa/da60207d-695a-4028-93ae-27d16697a01e>

Hörkkö, H., Koskinen, H., Laitinen, P., Mattson, M., Ollikainen, J., Reinikainen, A. & Werdermann, R. 2010. Huolinta-alan käsikirja. Uudistettu painos 2010. Vantaa. Suomen Spedservice OY

Järvenpää, E. 2006. Laadullinen tutkimus. Teknillinen korkeakoulu. Viitattu 08.03.2020. <http://www.cs.tut.fi/~ihtesem/k2007/materiaali/luento4.pdf>

Kaarna, A., Kuusisto, T., Telasuo, C & Tulonen, T. 2018. Suomen ulkomaankauppa Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian kanssa ylijäämäistä. Tilastokeskus. Viitattu 19.01.2019. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/suomen-ulkomaankauppa-yhdysvaltojen-ja-ison-britannian-kanssa-ylijaamaista/>

KAMK. 2020a. Haastattelumuodot. Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.02.2020. <https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Aineiston-keruumenetelmat/Haastattelu>

KAMK. 2020b. Luotettavuus. Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Viitattu 08.03.2020. <https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Luotettavuus>

Karismo, A. 2020. Britannia eroaa EU:sta ensi yönä – Katso tästä tärkeimmät brexit-etapit tänä vuonna. Yle. Viitattu 05.02.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11177883>

Kaski, J. Vientivalvonta ja siviiliaseet. Poliisihallitus/Asehallinto. Viitattu 20.01.2020. https://ek.fi/wp-content/uploads/Vientivalvonta_Poliisihallitus_Kaski.pdf

Koppa. 2015a. Empiirinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 18.02.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/tutkimus-strategiat/empiirinen-tutkimus>

Koppa. 2015b. Teoreettinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 18.02.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/tutkimus-strategiat/teoreettinen-tutkimus>

Koppa. 2015c. Laadullinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 20.02.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimus-strategiat/laadullinen-tutkimus>

L. 282/2012. Laki puolustustarvikkeiden viennistä. Viitattu 26.01.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120282>. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö.

L. 9.1.1998/1. Ampuma-aselaki. Viitattu 26.01.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980001>. Valtion säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö.

Logistiikan maailma. 2019a. Huolitsija ja tullaustoiminta. Viitattu 21.12.2019. <http://www.logistiikanmaailma.fi/huolinta-terminaalit/huolinta/huolitsija-ja-tullaustoiminta/>

Logistiikan maailma. 2019b. Yhteisökauppa eli sisäkauppa. Viitattu 21.12.2019. <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/yhteisokauppa-eli-sisakauppa/>

Logistiikan maailma 2019c. Yhteisökauppa – Tilastointi. Viitattu 28.12.2019. <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/yhteisokauppa-eli-sisakauppa/tilastointi/>

Näpärä. L.2017. Haastattelun lajityypit. Spoken. Viitattu 23.02.2020. <https://www.spoken.fi/2180/>

Poliisi. 2020a. Ampuma-asevalvonta. Viitattu 21.01.2020. https://www.poliisi.fi/luvat/poliisihallitus/ampuma_-_asevalvonta

Peuhkurinen, T. 2016. Eduskunta, tietoa Brexitistä. Viitattu 29.11.2019. <https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/eu/brexit-sivut/default.aspx>

Poliisi. 2020b. Ase-elinkeinoluvat. Viitattu 21.01.2020. https://www.poliisi.fi/luvat/ase_elinkeinoluvat

Poliisi. 2020c. Aseen osien luvanvaraisuus. Viitattu 23.01.2020. https://www.poliisi.fi/luvat/aseen_osien_luvanvaraisuus

Poliisihallitus asehallinto. 2013. EU:n asevientiasetuksen voimaantulo 30.09.2013. Ohje poliisilaitoksille ja vientiä harjoittaville. Viitattu 26.01.2020. https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/28013_tiedote_EUn_asevientiasetus_30.9.2013.pdf?eadb7d161d7dd588

Puolustusministeriö. 2020. Puolustustarvikkeiden vienti, siirto, kauttakuljetus ja välitys. Viitattu 26.01.2020. https://www.defmin.fi/tehtavat_ja_toiminta/puolustushallinnon_voimavarat/puolustustarvikkeiden_vienti_siirto_kauttakuljetus_ja_valitys

RajatOn. 2015. Tutkijan ABC. Viitattu 18.02.2020. <https://rajatontatiedekasvatus.wordpress.com/tutkijan-abc/>

Saaranen-Kauppinen. A & Puusniekka.A. 2006a. KvaliMOTV – 2.2 Teoria ja tutkimus. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 12.02.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_2.html

Saaranen-Kauppinen. A & Puusniekka.A. 2006b. KvaliMOTV – 6.3.3 Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 23.02.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Saaranen-Kauppinen. A. & Puusniekka. A. 2006c. KvaliMOTV – 6.2.2 Kylläntyminen. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 08.03.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2_2.html

Saaranen-Kauppinen. A. & Puusniekka. A. 2006d. KvaliMOTV – 3.3 Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 08.03.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3.html

SaferGlobe 2020. Suomen asevalvontaraportti – Suomen asevienti 2018. Viitattu 12.02.2020. <https://saferglobe.fi/armsreport/>

Tilastokeskus. 2020. Kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 20.02.2020. https://www.stat.fi/meta/kas/kvalit_tutkimus.html

Tilastokeskus. 2019. Suurimmat tuonti- ja vientimaat 2018. Viitattu 19.01.2020. https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_kotimaankauppa.html

Tulli. 2020a. Perustietoa viennistä. Viitattu 11.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/perustietoa-viennista>

Tulli. 2020b. Viennin etuuskohtelut. Viitattu 12.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/viennin-etuuskohtelut>

Tulli. 2020c. Mikä on EORI? Viitattu 12.01.2020. <https://tulli.fi/sahkoiset-palvelut/palvelut/haku-ja-kyselypalvelut/eori>

Tulli. 2020d. Viennin rekisteröity asiakas. Viitattu 12.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/viennin-rekisteroity-asiakas>

Tulli. 2020e. Mitä tarkoitusta varten tavara viedään? Viitattu 12.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/mita-tarkoitusta-varten-tavara-viedaan>

Tulli. 2020f. Asiointitavat viennissä. Viitattu 15.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/asiointitavat-viennissa>

Tulli. 2020g. Ilmoitusprosessi viennissä. Viitattu 15.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/ilmoitusprosessi-viennissa>

- Tulli. 2020h. Vienti-ilmoituksen liiteasiakirjat. Viitattu 15.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/vienti-ilmoituksen-liiteasiakirjat>
- Tulli. 2020i. Viejän itsearkistointi. Viitattu 16.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/viejan-itsearkistointi>
- Tulli. 2020j. Mikä on tullinimike? Viitattu 17.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tullinimikkeet/mika-on-tullinimike>
- Tulli. 2020k. Nimikkeistöjen käyttötarkoitus. Viitattu 17.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tullinimikkeet/nimikkeistojen-kayttotarkoitukset>
- Tulli. 2020l. Vienti nimikkeen ilmoittaminen. Viitattu 17.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/nimikkeen-ilmoittaminen>
- Tulli. 2020m. Vientirajoitukset. Viitattu 17.01.2020. <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/vientirajoitukset>
- Tulli. 2019a. Miksi Intrastat tilastoja kerätään? Viitattu 28.12.2019. <https://tulli.fi/intrastat/miksi-intrastat-tietoja-kerataan>
- Tulli. 2019b. Kuka on Intrastat tilastojen ilmoittaja? Viitattu 28.12.2019. <https://tulli.fi/intrastat/kuka-on-intrastat-tietojen-ilmoittaja>
- Tulli. 2019c. Usein kysyttyä Intrastat ilmoittamisesta – Tiedonantovelvollisuus. Viitattu 28.12.2019. <https://tulli.fi/intrastat/usein-kysyttya-intrastat-ilmoittamisesta>
- Tulli. 2019d. Mitä Intrastatissa ilmoitetaan? Viitattu 28.12.2019. <https://tulli.fi/intrastat/mita-intrastatissa-ilmoitetaan>
- Tulli. 2019e. Ampuma-aseet. Rajoituskäsikirja. Viitattu 25.01.2020. https://tulli.fi/documents/2912305/3048504/ampuma_aseet.pdf/a91e3fdc-f749-4f26-8205-6727683be3b4/ampuma_aseet.pdf
- Tulli. 2017. Intrastat Suomessa v. 2017. EU-maiden välisen kaupan tilastointi. Viitattu 28.12.2019. <https://tulli.fi/documents/2912305/3324615/Intrastat-opas%202017/9e7b8ce8-7cff-4fe5-bb5c-0ef7f2f94ea1?version=1.1>
- Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu painos 2018. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tuomivaara. T. 2005. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Viitattu 20.02.2020. <https://www.mv.helsinki.fi/home/ttuomiva/Y125luku6.pdf>
- Turunen. S. 2020. Analyysi: EU haluaa sääntöjä, Britannia vapautta – pian alkavat neuvottelut tarkoittavat väistämätöntä yhteenottoa. Yle. Viitattu 05.02.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11187863>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020. Kaupanesteet. Viitattu 17.03.2020.
<https://tem.fi/kaupanesteet>

Valkama. V. 2019. Lykkääntykö äänestys brexit-sopimuksesta? – Brittiparlamentti äänestää muutosehdotuksesta, joka tarkoittaisi jälleen uutta aikalisää. Satakunnan kansa. Viitattu 17.12.2019. <https://www.satakunnankansa.fi/a/05d00ee2-84b5-4d21-9baf-a27fddab86bb>

Valtiovarainministeriö. 2020. Brexit – Erosopimus ja siirtymäkausi. Viitattu 01.02.2020. <https://vm.fi/brexit>

Verne. 2020. Kysely- ja haastattelumenetelmät. Liikenteentutkimuskeskus Tampereen yliopisto. Viitattu 20.02.2020. <https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/kysely-ja-haastattelumenetelmat/>

Vero. 2020a. Ulkomaankauppa EU-maiden välillä – Yhteisökauppa. Viitattu 10.01.2020. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/ulkomaankaupan_arvonlisaverotus/yhteis%C3%B6kauppa/

Vero. 2020b. Arvonlisäverotunnisteen tarkistus. Viitattu 11.01.2020. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/ulkomaankaupan_arvonlisaverotus/arvonlis%C3%A4verotunniste/

Vero. 2020c. Vientikaupan arvonlisävero. Viitattu 16.01.2020. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48667/vientikaupan_arvonlisaverotu2/

Virtanen. J. 2020. Brexitistä tuli totta, kun EU-parlamentti hyväksyi erosopimuksen - Euroedustajat herkistyivät videolla äänestyksen jälkeen. Helsingin sanomat. Viitattu 01.02.2020. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006388464.html>

Virtanen. J, Hartikainen. J, Pullinen. J. 2019. EU-johtajat hyväksyivät Britannian ja EU:n uuden brexit-sopimuksen. Helsingin Sanomat. Viitattu 16.12.2019. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006276024.html>

Ward, M. 2019. Statistics on UK-EU trade. House of Commons. Briefing paper, number 7851, 16.12.2019.

Ylikarjula. J. 2019a. Brexit – yhteenveto viikonlopun käännteistä ja katse tulevaan. Elinkeinoelämänkeskusliitto. Viitattu 17.12.2019. <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/2019/10/21/brexit-yhteenveto-viikonlopun-kaanteista-ja-katse-tulevaan/>

Ylikarjula. J. 2019b. Britannian EU-ero toteutuu – entä sitten? Elinkeinoelämänkeskusliitto. Viitattu 18.12.2019. <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/2019/12/17/britannian-eu-ero-toteutuu-enta-sitten/>

Yrittäjät. 2014. Vienti EU:n ulkopuolelle. Viitattu 12.01.2019. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/kansainvalistaminen/opas-kansainvalistamiseen/vienti-eun-ulkopuolelle-318946#>

Haastattelukysymykset

Haastattelu suoritetaan Suomesta tapahtuvan asetarvikkeiden viennin/siirron näkökulmasta. (Asetarvikkeet on rajattu siviili käyttöön tarkoitettuihin asetarvikkeisiin)

Työtehtävä/vastuualue: Ase-alan elinkeino harjoittajan vastuuhenkilö

Kokemus asetarvikkeisiin liittyen

Kokemus kaupankäynnistä Iso-Britanniaan:

1. Asetarvikkeet vientituotteena

1.1 Mitä lupia tarvitaan toimiakseen asetarvikkeiden viejänä?

1.2 Mitä on huomioitava asetarvikkeiden viennissä/siirrossa?

2. Asetarvikkeiden siirto ja vienti

2.1 Miten asetarvikkeiden siirto ja vienti eroaa toisistaan?

2.2 Mitä lupia tarvitaan asetarvikkeiden siirtoon?

2.3 Mitä lupia tarvitaan asetarvikkeiden vientiin?

2.4 Kuka myöntää siirto ja vienti luvat?

3. Brexitin vaikutus asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan

3.1 Miten kaupankäynti muuttuu Iso-Britannian kanssa heidän erottuaan EU:sta?

3.2 Mitä haasteita syntyy eron myötä?

3.3 Miten asetarvikkeiden vienti Iso-Britanniaan muuttuu?

3.4 Mitä haasteita ero tuo asetarvikkeiden viennille Iso-Britanniaan?

4. Siirtymäkauden jälkeen

4.1 Millaisena uskotte EU:n ja Iso-Britannian kauppasuhteen olevan siirtymäkauden jälkeen?

4.2 Kuinka asetarvikkeita vievä yritys voi varautua ja mitä sen tulisi huomioida?

5. Muuta huomioitavaa Brexitin vaikutuksista asetarvikkeiden vientiin Iso-Britanniaan?